

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

9. volební období

334/0

**Vládní návrh zákona o zvláštních způsobech hlasování ve volbě
prezidenta republiky v roce 2023**

Zástupce předkladatele: ministr vnitra
Doručeno poslancům: 2. listopadu 2022 v 15:45

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne ... 2022

o zvláštních způsobech hlasování ve volbě prezidenta republiky v roce 2023

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

ZVLÁŠTNÍ ZPŮSOBY HLASOVÁNÍ VE VOLBĚ PREZIDENTA REPUBLIKY V ROCE 2023

Hlava I

Obecná ustanovení

§ 1

Předmět úpravy

Tento zákon upravuje podmínky výkonu volebního práva na území České republiky u osob omezených na osobní svobodě z důvodu ochrany veřejného zdraví¹⁾ před onemocněním covid-19 (dále jen „onemocnění“) a dalších osob podle tohoto zákona ve volbě prezidenta republiky (dále jen „volba prezidenta“), která se uskuteční ve dnech 13. a 14. ledna 2023 a ve dnech 27. a 28. ledna 2023, bude-li se konat druhé kolo prezidenta, a podmínky výkonu práva těchto osob hlasovat v místním nebo krajském referendu konaném v souběhu s volbou prezidenta prostřednictvím zvláštních způsobů hlasování. Tento zákon dále upravuje zvláštní pravidla správy volby prezidenta a zjišťování výsledku volby prezidenta.

§ 2

Vymezení pojmů

Pro účely tohoto zákona se rozumí

- a) karanténou nebo izolací karanténa nebo izolace nařízená podle zákona upravujícího ochranu veřejného zdraví¹⁾ z důvodu ochrany veřejného zdraví před onemocněním,
- b) pobytovým zařízením zařízení sociálních služeb, které poskytuje pobytové služby, školské zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy, věznice, vazební věznice, ústav pro výkon zabezpečovací detence a zdravotnické zařízení poskytovatele lůžkové péče,

¹⁾ Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

- c) uzavřením pobytového zařízení uzavření pobytového zařízení podle zákona upravujícího ochranu veřejného zdraví z důvodu ochrany veřejného zdraví před onemocněním,
- d) volebním stanovištěm dočasné zařízení, které umožňuje hlasování ze silničního motorového vozidla,
- e) zvláštním způsobem hlasování hlasování u volebního stanoviště, hlasování při pobytovém zařízení a hlasování do zvláštní přenosné volební schránky,
- f) oprávněným voličem osoba, která
 1. je voličem podle volebního zákona upravujícího volbu prezidenta (dále jen „volební zákon“) a
 2. ke dni, kdy lze hlasovat zvláštním způsobem hlasování podle tohoto zákona, je osobou v karanténě nebo izolaci nebo k tomuto dni pobývá v pobytovém zařízení, které je uzavřeno,
- g) komisí pro hlasování volební orgán, který zajišťuje zvláštní způsoby hlasování,
- h) sčítací komisí volební orgán, který zajišťuje sčítání hlasů odevzdaných zvláštním způsobem hlasování,
- i) prvním dnem volby prezidenta první den volby prezidenta stanovený volebním zákonem.

§ 3

Překážka ve výkonu volebního práva

(1) Překážka ve výkonu volebního práva stanovená volebním zákonem pro osoby s omezenou osobní svobodou z důvodu ochrany veřejného zdraví se nevztahuje na oprávněného voliče podle tohoto zákona, který při volbě prezidenta využije zvláštního způsobu hlasování.

(2) Osoba prokáže, že je ke dni, v němž chce hlasovat zvláštním způsobem hlasování, v karanténě nebo izolaci, potvrzením vydaným poskytovatelem zdravotních služeb nebo rozhodnutím krajské hygienické stanice anebo jiným věrohodným způsobem, popřípadě vyplní a vlastnoručně podepíše před komisí pro hlasování čestné prohlášení, že je v karanténě nebo izolaci. Za osobu v izolaci se považuje též osoba, která se prokáže věrohodným listinným nebo elektronickým potvrzením o pozitivním výsledku testu na přítomnost viru způsobujícího onemocnění.

§ 4

Komise pro hlasování

(1) Komise pro hlasování zřizuje krajský úřad tak, aby na každý okres na území kraje připadala alespoň 1 komise. Na území hlavního města Prahy zřizuje Magistrát hlavního města Prahy alespoň 5 komisí pro hlasování.

(2) Komise pro hlasování má 3 členy, které jmenuje ředitel krajského úřadu. Ředitel krajského úřadu zároveň určí, který z členů komise pro hlasování bude zapisovatelem. Zapisovatel komise pro hlasování plní úkoly, které volební zákon svěřuje předsedovi okrskové volební komise. Pro zajištění hlasování je nutná přítomnost alespoň 2 členů komise.

(3) Na podmínky členství v komisi pro hlasování se použijí obdobně ustanovení volebního zákona upravující podmínky členství v okrskové volební komisi.

(4) Krajský úřad zajišťuje proškolení členů komise pro hlasování. Krajský úřad také zajišťuje pro komisi pro hlasování ochranné a hygienické prostředky, výpočetní techniku,

včetně mobilního telefonu s přístupem k internetu, další nezbytně nutná technická zařízení, volební dokumentaci, volební schránky a dopravu při výkonu její činnosti. Pro účely zajištění dopravy může krajský úřad svěřit dopravní prostředek členům komise pro hlasování.

§ 5

Sčítací komise

(1) Sčítací komisi zřizuje krajský úřad pro území kraje.

(2) Sčítací komise má 3 členy, které jmenuje ředitel krajského úřadu. Ředitel krajského úřadu zároveň určí, který z členů sčítací komise bude zapisovatelem. Zapisovatel sčítací komise plní úkoly, které volební zákon svěřuje předsedovi okrskové volební komise. Vyžaduje-li to náročnost sčítání hlasů v daném kraji, může ředitel krajského úřadu jmenovat do sčítací komise další členy.

(3) Na podmínky členství ve sčítací komisi se použijí obdobně ustanovení volebního zákona upravující podmínky členství v okrskové volební komisi.

(4) Sčítací komise je příslušná ke sčítání hlasů odevzdaných komisím pro hlasování zřízeným na území kraje.

(5) Školení členů sčítací komise, které provádí Český statistický úřad, zajišťuje krajský úřad. Podmínky pro činnost sčítací komise, včetně technických, ochranných a hygienických prostředků, zajišťuje krajský úřad.

§ 6

Obecné podmínky pro umožnění zvláštního způsobu hlasování

(1) Pořádek při hlasování zajišťuje zapisovatel komise pro hlasování. Jeho pokyny k zachování pořádku a řádného průběhu hlasování jsou závazné pro všechny přítomné osoby. Zapisovatele komise pro hlasování v době jeho nepřítomnosti zastupuje jím pověřený člen komise.

(2) Oprávněný volič prokazuje komisi pro hlasování státní občanství, totožnost, věk a adresu místa trvalého pobytu předložením občanského průkazu nebo cestovního pasu, cestovního průkazu, služebního pasu nebo diplomatického pasu České republiky (dále jen „cestovní pas“). V případě, že volič předkládá cestovní pas nebo občanský průkaz, který neobsahuje údaj o adrese místa trvalého pobytu, ověří komise pro hlasování údaj o trvalém pobytu voliče prostřednictvím krajského úřadu v základním registru obyvatel.

(3) Komise pro hlasování dále ověří, že oprávněný volič je v karanténě nebo izolaci. Prokáže-li oprávněný volič tuto skutečnost čestným prohlášením, přiloží je komise pro hlasování k seznamu oprávněných voličů, kteří hlasovali.

(4) Oprávněný volič, kterému byl vydán voličský průkaz, je povinen odevzdat jej před hlasováním komisi pro hlasování. Voličský průkaz komise přiloží k seznamu oprávněných voličů, kteří hlasovali.

(5) Komise pro hlasování umožní oprávněnému voliči hlasovat po ověření skutečností podle odstavců 2 a 3.

(6) Oprávněný volič hlasuje osobně, zastoupení není přípustné.

Hlava II

Hlasování u volebního stanoviště

§ 7

Podmínky hlasování u volebního stanoviště

U volebního stanoviště může hlasovat oprávněný volič, který má adresu místa trvalého pobytu na území, pro něž bylo volební stanoviště zřízeno, a oprávněný volič, kterému byl vydán voličský průkaz.

§ 8

Zřízení volebního stanoviště

(1) Krajský úřad po projednání s Hasičským záchranným sborem České republiky a s Policií České republiky zřídí pro každý okres v kraji alespoň 1 volební stanoviště; současně stanoví, pro který okres, popřípadě jakou jeho část vymezenou výčtem území obcí je dané volební stanoviště zřízeno. Na území hlavního města Prahy zřídí Magistrát hlavního města Prahy alespoň 5 volebních stanovišť tak, aby každá městská část spadala pod některé volební stanoviště; současně stanoví, pro která území jsou volební stanoviště zřízena.

(2) Volební stanoviště musí být zřízeno na místě s dopravní dostupností umožňující plynulý příjezd a odjezd silničních motorových vozidel.

(3) Informaci o umístění volebního stanoviště zveřejní krajský úřad na svých internetových stránkách do patnáctého dne před prvním dnem volby prezidenta. Krajský úřad současně poskytne informaci o umístění volebního stanoviště Ministerstvu vnitra a obecním úřadům ve svém správním obvodu. Obecní úřad zveřejní informaci neprodleně na úřední desce, popřípadě i způsobem v místě obvyklým.

(4) Hasičský záchranný sbor České republiky zajistí vybudování a vybavení volebního stanoviště s výjimkou technických prostředků podle § 4 odst. 4.

§ 9

Způsob hlasování u volebního stanoviště

(1) Hlasovat u volebního stanoviště lze v průběhu druhého dne před prvním dnem volby prezidenta v době od 8 do 17 hodin, a to výlučně ze silničního motorového vozidla, kterým se k volebnímu stanovišti oprávněný volič dostaví. Před uzavřením volebního stanoviště umožní komise pro hlasování hlasovat oprávněným voličům, kteří v 17 hodin čekají na hlasování před volebním stanovištěm. Z jednoho silničního motorového vozidla může hlasovat více oprávněných voličů.

(2) Při příjezdu k volebnímu stanovišti a odjezdu od něj se řidič silničního motorového vozidla řídí pokyny komise pro hlasování a příslušníků Policie České republiky dohlížejících na provoz u volebního stanoviště.

(3) Komise pro hlasování vydá oprávněnému voliči po prokázání splnění podmínek podle § 6 a 7 úřední obálku označenou úředním razítkem krajského úřadu. Požádá-li o to

oprávněný volič, poskytne mu komise pro hlasování také hlasovací lístky.

§ 10

Evidence oprávněných voličů

Komise pro hlasování sestavuje seznam oprávněných voličů, kteří hlasovali u volebního stanoviště. V seznamu komise uvede jméno a příjmení, datum narození a adresu a okres místa trvalého pobytu oprávněného voliče.

Hlava III

Hlasování při pobytovém zařízení

§ 11

Podmínky hlasování při pobytovém zařízení

Při pobytovém zařízení, které je uzavřeno, může hlasovat

- a) oprávněný volič, kterému toto pobytové zařízení poskytuje pobytové služby, a
- b) volič podle volebního zákona, který v tomto pobytovém zařízení pracuje nebo vykonává službu a nachází se v něm v době, kdy v tomto zařízení hlasování probíhá.

§ 12

Sestavení seznamu oprávněných voličů v pobytovém zařízení

(1) Krajská hygienická stanice vyrozumí krajský úřad nejpozději do 16 hodin třetího dne před prvním dnem volby prezidenta o pobytových zařízeních na území kraje, která budou v době volby prezidenta uzavřena. Krajská hygienická stanice dále vyrozumí krajský úřad o uzavření pobytového zařízení, k němuž došlo po vyrozumění podle věty první. K vyrozuměním předaným krajskému úřadu po desáté hodině prvního dne volby prezidenta krajský úřad nepřihlíží.

(2) Krajský úřad si od pobytového zařízení, které bylo uzavřeno, vyžádá seznam osob, kterým pobytové zařízení poskytuje pobytové služby. Pobytové zařízení neprodleně poskytne krajskému úřadu seznam v elektronické podobě. Seznam obsahuje u každé osoby podle § 11 písm. a) jméno a příjmení, datum narození a adresu a okres místa trvalého pobytu. Krajský úřad předá seznam oprávněných voličů komisi pro hlasování. Podle věty první a druhé se nepostupuje v případě, kdy došlo k uzavření pobytového zařízení až v první den volby prezidenta; v takovém případě si krajský úřad vyžádá od pobytového zařízení pouze údaj o počtu osob, kterým pobytové zařízení poskytuje pobytové služby, a pobytové zařízení jej neprodleně poskytne.

§ 13

Způsob hlasování při pobytovém zařízení

(1) Komise pro hlasování zajistí hlasování při pobytovém zařízení tak, aby proběhlo ve vyhrazeném čase v době od 8 do 22 hodin dne před prvním dnem volby prezidenta a od 8

do 18 hodin prvního dne volby prezidenta. Čas vyhrazený pro hlasování při pobytovém zařízení stanoví komise po projednání s pobytovým zařízením. Krajský úřad může dobu pro hlasování při pobytovém zařízení prodloužit; o této skutečnosti informuje Ministerstvo vnitra.

(2) Komise pro hlasování vydá po prokázání splnění podmínek podle § 6 a 11 voliči úřední obálku označenou úředním razítkem krajského úřadu. Požádá-li o to volič, poskytne mu komise pro hlasování také hlasovací lístky.

§ 14

Evidence oprávněných voličů

Komise pro hlasování ponechá v seznamu oprávněných voličů, popřípadě do něj dopíše, pouze ty voliče podle § 11, kterým vydala úřední obálku, přičemž o nich uvede údaje v rozsahu jméno a příjmení, datum narození a adresa a okres místa trvalého pobytu.

Hlava IV

Hlasování do zvláštní přenosné volební schránky

§ 15

Podmínky hlasování do zvláštní přenosné volební schránky

Hlasování do zvláštní přenosné volební schránky zajišťuje komise pro hlasování pro oprávněné voliče pobývající na území kraje, pro který byla komise pro hlasování zřízena.

§ 16

Sestavení seznamu oprávněných voličů pro hlasování do zvláštní přenosné volební schránky

(1) Oprávněný volič, který hodlá využít hlasování do zvláštní přenosné volební schránky, požádá o zajištění tohoto způsobu hlasování krajský úřad příslušný podle místa, kde pobývá. Požádat lze pouze telefonicky na telefonním čísle zveřejněném krajským úřadem na jeho internetových stránkách, a to do 20 hodin dne před prvním dnem volby prezidenta. Oprávněný volič sdělí krajskému úřadu své jméno a příjmení, datum narození, adresu a okres místa trvalého pobytu, adresu místa, kde pobývá na území příslušného kraje, a telefonní číslo.

(2) Informaci o telefonním čísle podle odstavce 1 věty druhé zveřejní krajský úřad na svých internetových stránkách do desátého dne před prvním dnem volby prezidenta. Současně informaci poskytne obecním úřadům ve svém správním obvodu. Obecní úřad zveřejní informaci neprodleně na úřední desce, popřípadě i způsobem v místě obvyklým.

(3) Nejsou-li splněny podmínky podle odstavce 1, k žádosti se nepřihlíží.

(4) Krajský úřad předá komisi pro hlasování seznam oprávněných voličů, kteří požádali o hlasování do zvláštní přenosné volební schránky, v rozsahu údajů podle odstavce 1 věty třetí.

§ 17

Způsob hlasování do zvláštní přenosné volební schránky

(1) Hlasování do zvláštní přenosné volební schránky probíhá od 8 do 22 hodin prvního dne volby prezidenta a od 8 do 14 hodin druhého dne volby prezidenta. Krajský úřad může dobu pro hlasování do zvláštní přenosné volební schránky ve druhém dni volby prezidenta prodloužit, a to nejdéle o 3 hodiny. Krajský úřad tuto skutečnost zveřejní na svých internetových stránkách a informuje o ní Ministerstvo vnitra a Český statistický úřad.

(2) Komise pro hlasování poté, co se dostaví do místa, kde pobývá oprávněný volič, a vyzve oprávněného voliče k hlasování, vyčká alespoň 10 minut. Nedostaví-li se oprávněný volič k hlasování v této době, platí, že oprávněný volič hlasování do zvláštní přenosné volební schránky odmítnul.

(3) Komise pro hlasování vydá oprávněnému voliči po prokázání podmínek podle § 6 úřední obálku označenou úředním razítkem krajského úřadu. Požádá-li o to oprávněný volič, poskytne mu komise pro hlasování také hlasovací lístky.

§ 18

Evidence oprávněných voličů

Komise pro hlasování v seznamu podle § 16 odst. 4 vyznačí, kterým oprávněným voličům vydala úřední obálku, popřípadě skutečnost, že oprávněný volič hlasování odmítnul nebo mu nebylo hlasování umožněno.

Hlava V

Předávání údajů ze seznamu oprávněných voličů

§ 19

Předávání seznamů krajskému úřadu

Po skončení hlasování zvláštním způsobem předá komise pro hlasování seznamy podle § 10, 14 a 18, včetně odevzdaných voličských průkazů a čestných prohlášení, neprodleně krajskému úřadu.

§ 20

Předávání evidencí obecním úřadům

(1) Krajský úřad nejpozději ve 14 hodin dne před prvním dnem volby prezidenta předá údaje ze seznamu oprávněných voličů, kteří hlasovali u volebního stanoviště, obecním úřadům příslušným podle místa trvalého pobytu voliče.

(2) Krajský úřad nejpozději v 10 hodin prvního dne volby prezidenta předá údaje ze seznamů oprávněných voličů, kteří požádali o hlasování do zvláštní přenosné volební schránky, obecním úřadům příslušným podle místa trvalého pobytu voliče.

(3) Krajský úřad nejpozději ve 22 hodin prvního dne volby prezidenta předá údaje ze seznamů oprávněných voličů o voličích, kteří hlasovali při pobytovém zařízení, obecním

úřadům příslušným podle místa trvalého pobytu voliče.

(4) Obecní úřad neprodleně přeneše údaje o hlasování předané krajským úřadem podle odstavce 1 do výpisů ze stálého seznamu voličů. Údaje předané krajským úřadem podle odstavců 2 a 3 poskytne obecní úřad neprodleně příslušné okrskové volební komisi, která je přeneše do výpisu ze stálého seznamu voličů. Přenesení údajů se provede doplněním poznámky odkazující na číslo tohoto zákona, důvod předání údaje a krajský úřad, který údaje o voliči předal. Je-li ve stálém seznamu voličů u jména voliče uvedena poznámka, že je zapsán ve zvláštním seznamu voličů vedeném obecním úřadem, obecní úřad údaje předané krajským úřadem podle odstavců 1 až 3 bezodkladně předá obecnímu úřadu, v jehož zvláštním seznamu je volič zapsán.

(5) Dostaví-li se do volební místnosti volič, který podle údajů přenesených do výpisu ze stálého seznamu voličů již obdržel úřední obálku, okrsková volební komise mu hlasování neumožní. Okrsková volební komise neumožní hlasování také voliči, který podle údajů přenesených do výpisu ze stálého seznamu voličů požádal o hlasování do zvláštní přenosné volební schránky a u něhož okrsková volební komise prostřednictvím krajského úřadu ověřila, že již odhlasoval.

Hlava VI

Zjišťování výsledků volby prezidenta

§ 21

Předání volební dokumentace a volebních schránek

(1) Komise pro hlasování po ukončení hlasování zvláštním způsobem předá krajskému úřadu k uschování zapečetěnou volební schránku. O předání vyhotoví komise pro hlasování a krajský úřad protokol. Uschování zapečetěné volební schránky u krajského úřadu zajistí komise pro hlasování též v době po skončení hlasování v příslušném dni do počátku hlasování v následujícím dni.

(2) Krajský úřad předá volební schránky a vytištěné seznamy oprávněných voličů předané podle § 19 sčítací komisi nejdříve po ukončení hlasování podle volebního zákona.

(3) Sčítací komise otevře volební schránky poté, kdy obdrží všechny volební schránky určené pro zvláštní způsob hlasování v kraji, a smísí jejich obsah.

§ 22

Zjišťování výsledků hlasování sčítací komisí a předání výsledků hlasování Českému statistickému úřadu

(1) Sčítací komise posuzuje hlasovací lístky a zjišťuje výsledky hlasování postupem, na který se obdobně použijí ustanovení volebního zákona upravující posuzování hlasovacích lístků a zjišťování výsledků hlasování.

(2) V místnosti, kde sčítací komise sčítá hlasy, mají právo být přítomni

- a) zaměstnanci Českého statistického úřadu pověřeni zjišťováním a zpracováním výsledků voleb podle volebního zákona,
- b) zaměstnanci kraje zařazení do krajského úřadu, kteří mají osvědčení o ověření

- způsobnosti na úseku voleb,
- c) členové Státní volební komise a jejího sekretariátu,
 - d) zástupci politických stran a politických hnutí zastoupených v Poslanecké sněmovně, kteří se prokáží pověřením podepsaným osobou oprávněnou jednat jménem politické strany nebo politického hnutí,
 - e) zástupci sdělovacích prostředků, kterým k tomu dala povolení Státní volební komise a
 - f) pozorovatelé mezinárodních orgánů a organizací zřízených podle vyhlášené mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána, a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, které účast svých pozorovatelů oznámí Ministerstvu zahraničních věcí nejpozději 3 dny před prvním dnem volby prezidenta.

(3) Sčítací komise vyhotoví zápis obdobně podle pravidel pro vyhotovení zápisu o průběhu a výsledku hlasování podle volebního zákona, a to v elektronické podobě s využitím programového vybavení dodaného Českým statistickým úřadem. Údaje o průběhu hlasování sčítací komise v zápisu neuvádí. Údaje o volební účasti uvede sčítací komise způsobem stanoveným Českým statistickým úřadem s přihlédnutím k povaze zvláštního způsobu hlasování.

(4) Sčítací komise předá Českému statistickému úřadu zápis na pracovišti stanoveném Českým statistickým úřadem.

(5) Český statistický úřad započte výsledky hlasování předané sčítací komisí do výsledku volby prezidenta obdobným způsobem, který stanoví volební zákon pro započtení výsledků hlasování u okrskové volební komise, a to prostřednictvím zřízení speciálních volebních okrsků pro zvláštní způsoby hlasování.

(6) Volební dokumentace se ukládá u krajského úřadu.

Hlava VII

Financování zvláštních způsobů hlasování

§ 23

Nároky členů komisí pro hlasování a členů sčítacích komisí

(1) Činnost člena komise pro hlasování a člena sčítací komise je jiným úkonem v obecném zájmu.

(2) Člen komise pro hlasování a člen sčítací komise, který je v pracovním nebo služebním poměru, má nárok na pracovní nebo služební volno v nezbytně nutném rozsahu k výkonu své funkce a na náhradu mzdy, platu, služebního příjmu nebo odměny ve výši průměrného výdělku od uvolňujícího zaměstnavatele. Člen komise pro hlasování a člen sčítací komise, který není v pracovním nebo služebním poměru, avšak je výdělečně činný, má v případě ušlého výdělku nárok na paušální náhradu ušlého výdělku za dobu výkonu své funkce ve výši 340 Kč za den.

(3) Člen komise pro hlasování má nárok na odměnu ve výši 5 000 Kč za každý den, kdy vykonával funkci a zároveň se podílel na zajištění hlasování zvláštním způsobem. Člen sčítací komise má nárok na odměnu ve výši 3 000 Kč. Bude-li se konat druhé kolo volby

prezidenta, odměna člena sčítací komise se zvyšuje o 1 000 Kč.

(4) Odměny podle odstavce 3 vyplácí krajský úřad.

§ 24

Úhrada nákladů

(1) Krajský úřad z finančních prostředků poskytovaných ze státního rozpočtu prostřednictvím dotace na činnost volebních orgánů hradí náklady na

- a) nároky členů komisí pro hlasování a členů sčítací komise podle § 23,
- b) zajištění podmínek činnosti komisí pro hlasování podle § 4 a § 8 odst. 1 a
- c) zajištění podmínek pro činnost sčítací komise podle § 5.

(2) Náklady na opatření podle § 8 odst. 4 se hradí z rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra.

Hlava VIII

Zvláštní ustanovení o souběhu volby prezidenta a referenda

§ 25

(1) Překážka ve výkonu práva hlasovat v referendu konaném v souběhu s volbou prezidenta stanovená příslušnými zákony upravujícími konání referenda pro osoby s omezenou osobní svobodou z důvodu ochrany veřejného zdraví v souvislosti s onemocněním se nevztahuje na osoby oprávněné hlasovat v referendu (dále jen „oprávněná osoba“), které při hlasování v referendu využijí zvláštního způsobu hlasování podle tohoto zákona.

(2) Oprávněná osoba může po prokázání splnění podmínek podle § 6 odst. 2 až 4 využít pro hlasování v místním referendu zvláštní způsoby hlasování podle tohoto zákona

- a) u volebního stanoviště zřízeného pro okres, v němž se nachází obec, ve které se koná místní referendum, v němž má oprávněná osoba právo hlasovat,
- b) v pobytovém zařízení, které se nachází na území obce, ve které se koná místní referendum, v němž má oprávněná osoba právo hlasovat, nebo
- c) do zvláštní přenosné volební schránky, nachází-li se oprávněná osoba na území obce, ve které se koná místní referendum, v němž má oprávněná osoba právo hlasovat.

(3) Obecní úřad obce, ve které se koná místní referendum, předá krajskému úřadu nejpozději 4 dny před prvním dnem voleb dostatečné množství úředních obálek a hlasovacích lístků pro hlasování v místním referendu, které budou předány příslušným komisím pro hlasování.

(4) Krajský úřad zajistí komisi pro hlasování vhodnou zvláštní hlasovací schránku s nápisem „Referendum“ doplněným názvem obce, pro jejíž území je místní referendum vyhlášeno. Při hlasování v místním referendu postupuje komise pro hlasování a oprávněná osoba přiměřeně podle tohoto zákona. Seznam oprávněných osob vede komise pro hlasování samostatně.

(5) Komise pro hlasování využívá jednu zvláštní hlasovací schránku pro všechny

zvláštní způsoby hlasování podle tohoto zákona v tomtéž místním referendu. V době, kdy hlasování podle tohoto zákona neprobíhá, uschová komise pro hlasování zapečetěnou zvláštní hlasovací schránku a související dokumentaci u krajského úřadu. Po ukončení hlasování předá komise pro hlasování zvláštní hlasovací schránku krajskému úřadu spolu se seznamem oprávněných osob, kterým komise pro hlasování vydala úřední obálku pro hlasování v místním referendu. Krajský úřad zajistí ve spolupráci s obecním úřadem obce, ve které se koná místní referendum, předání zvláštní hlasovací schránky a seznamu oprávněných osob okrskové volební komisi, kterou určí starosta obce. Okrsková volební komise posoudí obsah zvláštní hlasovací schránky a výsledky započte do celkových výsledků hlasování v místním referendu za hlasovací okrsek. Okrsková volební komise zároveň promítne obsah seznamu oprávněných osob předaných krajským úřadem do výpisu ze seznamu oprávněných osob.

(6) Za splnění podmínek podle odstavce 2 písm. b) může v pobytovém zařízení hlasovat v místním referendu osoba, která v tomto pobytovém zařízení pracuje nebo vykonává službu a nachází se v něm v době, kdy v tomto zařízení hlasování probíhá.

(7) Hlasuje-li v místním referendu podle tohoto zákona občan jiného členského státu Evropské unie, prokáže svou totožnost a státní občanství průkazem o povolení k pobytu nebo osvědčením o registraci.

(8) Při konání krajského referenda se postupuje podle odstavců 2 až 6 obdobně s tím, že hlasovací lístky pro krajské referendum sčítá sčítací komise a zápis o výsledku hlasování předá neprodleně krajské komisi zřízené podle příslušného zákona upravujícího konání referenda.

Hlava IX

Přestupky

§ 26

(1) Fyzická osoba, která je oprávněným voličem, oprávněnou osobou nebo osobou pracující nebo vykonávající službu v pobytovém zařízení oprávněnou hlasovat při tomto pobytovém zařízení, se dopustí přestupku tím, že

- a) hlasuje podle tohoto zákona ve volbě prezidenta nebo referendu více než jednou,
- b) hlasuje ve volbě prezidenta nebo referendu některým ze zvláštních způsobů hlasování podle tohoto zákona a zároveň způsobem podle volebního zákona nebo zákona upravujícího konání referenda, nebo
- c) požádá pro volbu prezidenta nebo referendum o hlasování do zvláštní přenosné volební schránky podle tohoto zákona více než jednou nebo až poté, kdy odhlasovala jiným zvláštním způsobem hlasování podle tohoto zákona.

(2) Fyzická osoba, která je oprávněným voličem nebo oprávněnou osobou, se dále dopustí přestupku tím, že úmyslně uvede v čestném prohlášení podle § 3 odst. 2 nesprávný nebo neúplný údaj.

(3) Za přestupek lze uložit pokutu do

- a) 5 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. c) nebo odstavce 2, nebo

b) 10 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. a) nebo b).

(4) Přestupek podle tohoto zákona projednává krajský úřad příslušný podle místa trvalého pobytu fyzické osoby.

Hlava X

Společná ustanovení

§ 27

(1) Lhůty a vymezení volebních dnů podle volebního zákona nejsou zvláštními způsoby hlasování dotčeny.

(2) Nestanoví-li tento zákon jinak, vztahují se ustanovení tohoto zákona týkající se krajských úřadů též na Magistrát hlavního města Prahy.

(3) Při plnění úkolů stanovených tímto zákonem mají Český statistický úřad, krajské úřady a obecní úřady postavení volebních orgánů.

(4) Činnost volebních orgánů podle tohoto zákona je výkonem státní správy.

(5) Pokud ve dnech konání volby prezidenta dopadá na členy okrskových volebních komisí v souvislosti s výkonem jejich funkce povinnost nošení ochranných prostředků dýchacích cest ve vnitřních prostorech staveb, zvyšuje se zvláštní odměna za výkon funkce člena okrskové volební komise o 500 Kč.

(6) Osoby zajišťující činnost volebních orgánů jsou povinny zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, které se v souvislosti s plněním úkolů volebního orgánu podle tohoto zákona dozvěděly o osobách, které jsou oprávněny hlasovat podle tohoto zákona.

(7) Poskytovatel zdravotních služeb vydá osobě omezené na osobní svobodě z důvodu ochrany veřejného zdraví před onemocněním na její žádost bezplatně potvrzení podle § 3 odst. 2.

(8) Ministerstvo vnitra stanoví a zveřejní na svých internetových stránkách formu a způsob vedení seznamů oprávněných voličů podle tohoto zákona.

(9) Český statistický úřad stanoví a sdělí krajským úřadům

- a) způsob uvádění údajů o volební účasti v zápisu o průběhu a výsledcích hlasování zpracovávaném sčítací komisí podle § 22 odst. 3,
- b) pracoviště pro předání zápisů o průběhu a výsledcích hlasování sčítacími komisemi podle § 22 odst. 4.

(10) Pro vyhlášení dnů konání hlasování zvláštním způsobem podle tohoto zákona neplatí lhůta stanovená pro vyhlášení volby prezidenta podle volebního zákona. Dny pro konání hlasování zvláštním způsobem hlasování před prvním dnem volby prezidenta vyplývající z tohoto zákona vyhlásí předseda Senátu nebo v případě, že není funkce předsedy Senátu obsazena, předseda Poslanecké sněmovny nejpozději 15 dnů před prvním dnem volby prezidenta.

(11) Na člena komise pro hlasování a člena sčítací komise se nehledí jako na poplatníka pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

ani jako na plátce pojistného na veřejné zdravotní pojištění.

(12) U jednání nezbytných k výkonu volebního práva a práva hlasovat v místním nebo krajském referendu podle tohoto zákona je vyloučena jejich protiprávnost na úseku ochrany veřejného zdraví.

(13) Registrační úřad je povinen předat krajskému úřadu informaci o kandidátovi, který se vzdal kandidatury nebo informaci o ztrátě volitelnosti kandidáta, pokud ji obdrží; krajský úřad předá tuto informaci komisi pro hlasování.

Hlava XI

Časová působnost zákona

§ 28

Jestliže tento zákon nabude účinnosti méně než 16 dnů před prvním dnem volby prezidenta, zvláštní způsoby hlasování se v této volbě nepoužijí.

ČÁST DRUHÁ

ZRUŠOVACÍ USTANOVENÍ

§ 29

Zrušují se:

1. Zákon č. 350/2020 Sb., o zvláštních způsobech hlasování ve volbách do zastupitelstev krajů a do Senátu v roce 2020.
2. Část první zákona č. 296/2021 Sb., o zvláštních způsobech hlasování ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2021 a o změně některých zákonů.

ČÁST TŘETÍ

ÚČINNOST

§ 30

Tento zákon nabývá účinnosti dnem následujícím po dni jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

OBEČNÁ ČÁST

1. Zhodnocení platného právního stavu, včetně zhodnocení současného stavu ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Podle volebních zákonů jsou karanténa a izolace jako opatření, která představují omezení osobní svobody z důvodu ochrany veřejného zdraví, překážkou výkonu práva volit. Osoby v karanténě a izolaci tedy nejsou podle stávající právní úpravy oprávněny hlasovat ve volbách.

Uvedená právní úprava platí od samého přijetí příslušných volebních zákonů, avšak již před volbami do zastupitelstev krajů a do Senátu na podzim 2020 se stala předmětem legitimní kritiky pro její nebývalé kvantitativní dopady na právo hlasovat ve volbách. Zatímco v minulosti se zmíněná překážka ve výkonu práva volit týkala pouze desítek případů, v letech 2020 a 2021 s ohledem na vývoj epidemické situace stran vysoce infekčního onemocnění covid-19 dopadala na tisíce voličů.

Proto byla přijata speciální právní úprava – zákon č. 350/2020 Sb., o zvláštních způsobech hlasování ve volbách do zastupitelstev krajů a do Senátu v roce 2020, a o rok později zákon č. 296/2021 Sb., o zvláštních způsobech hlasování ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2021 a o změně některých zákonů, které upravovaly právo osob omezených na osobní svobodě z důvodu ochrany veřejného zdraví před onemocněním covid-19 volit v dotčených volbách. Jednalo se však pouze o jednorázové zákony (ad hoc přijaté s dopadem pouze na konkrétní volby), které byly svou aplikací v daných volbách vyčerpány, a nemohou tedy být automaticky aplikovány na další volby.

Ve vztahu k rovnosti mužů a žen lze současnou právní úpravu překážek výkonu aktivního volebního práva považovat za neutrální.

2. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy, včetně dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Ministerstvo vnitra předkládá vládě návrh zákona, který do značné míry vychází z výše zmíněných zákonů č. 350/2020 Sb. a č. 296/2021 Sb. Opět se jedná o jednorázový zákon, upravující zvláštní způsoby hlasování ve volbě prezidenta republiky (dále jen „prezident“) konané ve dnech 13. a 14. ledna 2023 (případné druhé kolo volby ve dnech 27. a 28. ledna 2023).

Oproti obecnému návrhu zákona předloženému v květnu vládě, který nakonec s ohledem na tehdejší zlepšující se epidemickou situaci nebyl v této podobě dále prosazován, se zužuje zaměření návrhu zákona tak, že jeho užití bude vázáno pouze k výkonu volebního práva u osob omezených na osobní svobodě z důvodu ochrany veřejného zdraví před onemocněním covid-19. Jiná infekční onemocnění, definovaná v § 2 odst. 5 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších

předpisů, by mohla představovat zvýšené riziko pro členy komisí pro hlasování, kteří by s nakaženým přicházeli do styku. Členové těchto komisí by pak museli být vybaveni ochrannými pomůckami s různým typem ochrany v závislosti na typu infekčního onemocnění, což by podstatně navýšilo náklady na pořízení těchto pomůcek.

Z původního návrhu zákona se vypouští ustanovení, které podmiňovalo použití zvláštních způsobů hlasování skutečností, že 25. den před prvním dnem voleb bude trvat stav pandemické pohotovosti nebo nouzový stav vyhlášený z důvodu šíření infekčního onemocnění. Za současných okolností nelze splnění této podmínky předpokládat, a proto rozhodnutí o použití zvláštních způsobů hlasování bude přímo spojeno s účinností zákona. Bude tak garantováno právo volit osobám s onemocněním covid-19, aniž by byl vyhlášen některý z předpokládaných mimořádných stavů.

Možnost využít zvláštní způsoby hlasování se týká osob, jimž nařídila karanténu nebo izolaci krajská hygienická stanice rozhodnutím nebo praktický lékař formou neschopenky či vydáním speciálního potvrzení. Zákon též umožní hlasování voličům umístěným v pobytových zařízeních, která byla uzavřena rozhodnutím krajské hygienické stanice z důvodu ochrany před onemocněním covid-19 (zařízení sociálních služeb, školská zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy, lůžková zdravotnická zařízení, věznice, vazební věznice nebo ústavy zabezpečovací detence), a také jejich pracovníkům, kteří se v nich nachází v době, kdy v zařízení hlasování probíhá.

Netýká se však osob, které zůstávají dobrovolně doma v preventivní karanténě, neboť na ně se překážka ve výkonu volebního práva podle volebního zákona nevztahuje.

Cílem navrhovaného zákona je minimalizovat negativní dopady, které by měla opatření ukládaná za účelem ochrany veřejného zdraví z důvodu onemocnění covid-19 (karanténa nebo izolace) na možnost aktivního volebního práva jako klíčového politického práva.

Navrhované zvláštní způsoby hlasování jsou totožné s těmi, které byly uzákoněny již pro krajské a senátní volby v roce 2020 a pro volby do Poslanecké sněmovny v roce 2021. Původní návrh v roce 2020 vypracovala a předložila k tomu vytvořená pracovní skupina pro přípravu epidemiologických opatření během voleb. Členy pracovní skupiny byli zástupci Ministerstva vnitra, Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva obrany, Českého statistického úřadu a České správy sociálního zabezpečení. Opatření vzešla z odborných a politických diskusí v letech 2020 - 2021 a po dosažení politického konsenzu byla konzultována s krajskými úřady jakožto klíčovými volebními orgány zajišťujícími zvláštní způsoby hlasování. Ve shora uvedených volbách se osvědčila.

K doladění a koordinaci organizačně technického zabezpečení zvláštních způsobů hlasování ve volbách byl návrh zákona konzultován na platformě stálé pracovní skupiny Volby zřízené v roce 2021 při Ústředním krizovém štábu, složené ze zástupců Ministerstva vnitra, Ministerstva obrany a Armády České republiky, Českého statistického úřadu, Policie České republiky, Ministerstva zdravotnictví, Hasičského záchranného sboru a zástupců vybraných krajských úřadů (kraj Středočeský, Vysočina a Zlínský), a dále projednán samostatně se zástupci Českého statistického úřadu a zástupci všech krajských úřadů, které mají hlavní podíl na zajištění zvláštních způsobů hlasování.

Zachovává se osvědčené zajištění zvláštních způsobů hlasování z úrovně krajských úřadů, které zřizují komise pro hlasování i sčítací komisi. Tento způsob organizace zvláštních způsobů hlasování se osvědčil již v roce 2020 a 2021 i díky vysokému pracovnímu nasazení pověřených zaměstnanců krajských úřadů. Díky lepší koordinaci a metodickému řízení z úrovně čtrnácti krajských úřadů (oproti řízení z úrovně stovek či tisíců obecních úřadů) je lépe zajištěn jednotný postup na území celého státu. Sečtením hlasů u krajské sčítací komise odpadá logistika s roztríděním a rozvozem odevzdaných hlasů na nižší úroveň (pověřené obecní úřady/obecní úřady).

Navrhovaná právní úprava nemá dopad na rovné postavení mužů a žen.

3. Vysvětlení nezbytnosti navrhované úpravy v jejím celku

Právní úprava překážek výkonu aktivního volebního práva, která stanoví, že překážkou práva volit je omezení osobní svobody z důvodu ochrany zdraví lidu, je ve všech volebních zákonech zakotvena od počátku.

Dosavadní volební zákony však nepočítaly s pandemickou situací, která započala v roce 2020 v souvislosti s šířením onemocnění covid-19. V karanténě nebo izolaci z důvodu ochrany veřejného zdraví před tímto onemocněním se tak ocitlo nepoměrně více osob, a tedy i voličů, kteří by v důsledku zmíněné překážky nemohli své právo hlasovat ve volbách naplnit. Nový rozměr dopadů této překážky vedl k pochopitelným obavám o ústavní konformitu dosavadní právní úpravy a potažmo o regulérnost voleb.

Předkladatel tudíž vychází vstříc legitimní společenské poptávce vyjádřené i shodou parlamentních stran již před krajskými a senátními volbami v roce 2020 a opětovně navrhuje zakotvení zvláštních způsobů hlasování ve volbě prezidenta jednorázovým zákonem pro voliče omezené na osobní svobodě z důvodu onemocnění covid-19.

Zvláštní způsoby hlasování jsou určeny pouze pro oprávněné voliče, tj. pro ty, kdo kromě obecných podmínek práva volit podle zákona o volbě prezidenta splňují současně podmínku, že je jim nařízena karanténa nebo izolace z důvodu onemocnění covid-19, případně jsou klienty či pracovníky pobytových zařízení sociálních služeb nebo některých druhů zdravotnických a školských zařízení, která byla rozhodnutím krajské hygienické stanice uzavřena.

Oprávnění voliči budou moci využít tyto zvláštní způsoby hlasování:

1. Hlasování u volebního stanoviště (tzv. drive-in)
2. Hlasování při uzavřeném pobytovém zařízení
3. Hlasování do zvláštní přenosné volební schránky.

Jedná se o způsoby, které se osvědčily již při volbách v roce 2020 a 2021. Výhodou jejich kombinace je, že umožňuje ve volbách odhlasovat i voličům, kterým bude karanténa nebo izolace nařízena ještě ve čtvrté volební týden. Základním principem všech výše uvedených zvláštních způsobů hlasování je, že volič, kterému byla nařízena karanténa nebo izolace z důvodu onemocnění covid-19, nepřichází do kontaktu s běžnou okrskovou volební

komisí, ale pouze se speciální komisí pro hlasování. Rovněž hlasovací lístky odevzdané těmito voliči sčítá speciální komise při krajském úřadě.

Vybudování a vybavení volebních stanovišť nebude tentokrát zajišťovat Armáda České republiky, ale Hasičský záchranný sbor České republiky. V krajských a senátních volbách v roce 2020 a při volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2021 byl tento úkol svěřen armádě. Opakované zapojování Armády České republiky do procesu zabezpečení voleb je však nesystémové, obzvláště v současné významně zhoršené bezpečnostní situaci. Z tohoto důvodu bude tento úkol zajišťovat Hasičský záchranný sbor České republiky, který v prvních „covidových“ volbách v roce 2020 distribuoval ochranné pomůcky do volebních místností ve spolupráci s jednotlivými obcemi.

Navrhovaná právní úprava je nezbytnou podmínkou prolomení překážky ve výkonu volebního práva upravené platným právem vůči osobám v nařízené karanténě a izolaci.

Hlasování některým ze zvláštních způsobů hlasování podle tohoto zákona není považováno za porušení karantény nebo izolace.

Vedle výše zmíněných tří zvláštních způsobů hlasování byly zvažovány i další možnosti, jako např. korespondenční hlasování či hlasování v předstihu. Ty však byly vyhodnoceny jako potenciálně rizikové a z organizačních důvodů nevhodné.

4. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Návrh zákona je v souladu s Ústavou České republiky a Listinou základních práv a svobod.

I když současná úprava stanovuje jako jednu z překážek aktivního volebního práva omezení osobní svobody z důvodu ochrany zdraví lidu, v kontextu dosavadního vývoje epidemické situace ohledně onemocnění covid-19 by překážka potenciálně znemožnila hlasovat velkému okruhu voličů, což by mohlo mít v některých případech dopady na výsledky voleb.

Na překážku, jejímž účelem je ochrana veřejného zdraví, je proto nutno pohlížet i z pohledu dopadů na volby a integritu volebních výsledků.

Cíl předloženého zákona spočívá v tom, že překážka ve výkonu aktivního volebního práva bude prolomena u voličů omezených na osobní svobodě z důvodu ochrany zdraví lidu před onemocněním covid-19. V izolaci z důvodu onemocnění covid-19 se ocitá relativně velké množství osob a zároveň v zásadě existuje odborný i politický konsenzus (vyjádřený například zákony č. 350/2020 Sb. a č. 296/2021 Sb.), že závažnost tohoto onemocnění je taková, že je přijatelné ve vztahu k tomuto onemocnění zmíněnou překážku prolomit.

Navrhovanými opatřeními dojde na jedné straně k maximální možné míře ochrany zdraví lidu (jak ostatních voličů, tak členů okrskových volebních komisí) a na druhé straně k zachování volebního práva voličů v izolaci kvůli infekčnímu onemocnění covid-19.

Dodržen je i ústavní imperativ vyplývající z čl. 20 Ústavy a čl. 21 odst. 3 Listiny, že podmínky výkonu volebního práva stanoví zákon. Jedná se o zákon volební, tudíž je zaručeno, že s nastavením podmínek pro výkon volebního práva souhlasí obě komory Parlamentu (čl. 40 Ústavy).

5. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie a judikaturou soudních orgánů Evropské unie

Formy hlasování, záležitosti organizace voleb a jednotlivé úkony v průběhu volebního procesu, jichž se návrh zákona týká, nejsou právem Evropské unie regulovány a jsou ponechány na vnitrostátní právní úpravě jednotlivých členských států.

Předpisy Evropské unie navíc zakotvují volební právo občanů Unie jenom ve volbách do zastupitelstev obcí a Evropského parlamentu.

Návrhu se v širších souvislostech dotýkají:

- čl. 20 odst. 2 písm. b) Smlouvy o fungování EU,
- čl. 40 Listiny základních práv EU,
- směrnice 94/80/ES, kterou se stanoví pravidla pro výkon práva volit a práva být volen v obecních volbách pro občany Unie s bydlištěm v členském státě, jehož nejsou státními příslušníky.

Návrh zákona je s právem Evropské unie slučitelný.

6. Zhodnocení souladu navrhované úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaná právní úprava je rovněž v souladu s mezinárodními úmluvami, s čl. 21 Všeobecné deklarace lidských práv, Mezinárodním paktem o občanských a politických právech (vyhlášený pod č. 120/1976 Sb.), čl. II Úmluvy o politických právech žen (vyhlášená pod č. 46/1955 Sb.), čl. 7 Úmluvy o odstranění všech forem diskriminace žen (vyhlášená pod č. 62/1987 Sb.) a čl. 3 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a svobod (sdělení federálního Ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb.).

Účelem zákona je rozšířit volební právo a zrušit současnou překážku volebního práva spočívající v omezení svobody z důvodu nařízení izolace v souvislosti s onemocněním covid-19.

7. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

7.1 Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty

Výdaje orgánů státní správy, krajských úřadů, obecních úřadů a okrskových volebních komisí spojené s volbami se vždy hradí ze státního rozpočtu, z rozpočtové kapitoly Všeobecná pokladní správa. Obce i kraje dostávají na tyto výdaje účelovou dotaci od Ministerstva financí, kterou musí vyúčtovat. Nevyužité finanční prostředky se vrací zpět do státního rozpočtu.

Návrh zákona počítá se vznikem komisí pro hlasování a sčítacích komisí.

Sčítací komise bude jedna v každém kraji a bude minimálně tříčlenná. Pro členy sčítací komise se navrhuje základní odměna ve výši 3 000 Kč s tím, že je v případě dvoukolové volby prezidenta navýšena o dalších 1 000 Kč. Vzhledem k tomu, že činnost sčítací komise připadá na sobotu, není nutné plošně počítat i s náhradou ušlého výdělku. Celkové náklady na odměny členů sčítacích komisí se předpokládají ve výši cca 0,3 mil. Kč.

Komise pro hlasování bude minimálně jedna v každém okrese a v Praze jich bude alespoň 5. Komise bude tříčlenná. Pro dopad na státní rozpočet se počítá se vznikem cca 90 komisí pro hlasování. Za každý den hlasování náleží členům komise odměna 5000 Kč. Pokud komise pro hlasování, ve které je členem, bude zajišťovat hlasování u volebního stanoviště (středa), hlasování při pobytovém zařízení (čtvrtek + pátek) a hlasování do zvláštní přenosné volební schránky (pátek + sobota), bude mu příslušet odměna ve výši 4 x 5000 Kč

Náklady související s nároky členů komisí pro hlasování tak mohou dosáhnout až 5,5 mil. Kč. V případě, že se bude konat druhé kolo volby prezidenta, budou náklady dvojnásobné (tj. cca 11 mil. Kč), neboť i ve druhém kole volby se počítá se všemi zvláštními způsoby hlasování.

Kraje také budou zajišťovat dopravní prostředky, a hradit tak náklady na dopravu komisí pro hlasování, pronájem a dopravní značení volebních stanovišť, pořízení volebních schránek, pronájem výpočetní techniky včetně mobilního telefonu s datovými službami, psací potřeby, školení, ochranné a hygienické prostředky pro členy komisí pro hlasování a členy sčítací komise, personální náklady na přijímání telefonických požadavků na hlasování do zvláštní přenosné volební schránky, sestavení seznamu oprávněných voličů apod. Předpokládají se výdaje v celkové výši 4,4 mil. Kč; z toho cca 900 tis. Kč na pořízení ochranných a hygienických prostředků pro komise pro hlasování a sčítací komise.

Následující tabulka ukazuje odhadované náklady na pořízení ochranných a hygienických prostředků pro členy komisí pro hlasování v návaznosti na předpokládané množství těchto ochranných prostředků, které je podrobněji uvedeno v odůvodnění k § 4.

	náklady na jednotku	počet pro 1 komisi pro hlasování	náklady na 1 komisi pro hlasování
respirátor FFP 2	5 Kč za 1 ks	45	225 Kč
ochranný oděv jednorázový	200 Kč za 1 ks	45	9 000Kč
rukavice vyšetřovací	330 Kč za 100 ks	300	990 Kč
dezinfekce na povrchy	80 Kč za 1 ks	1	80 Kč
dezinfekce na ruce	150 Kč za 1 ks	3	450 Kč
ochranné štíty	25 Kč za 1 ks	4	100 Kč
pytel LDPE 70x110 cm	13 Kč za 1 ks	4	52 Kč

lepící páska na uzavření pytle	50 Kč za 1 ks	1	50 Kč
--------------------------------	---------------	---	-------

Celkové náklady na jednu komisi pro hlasování tak činí **10 947 Kč** v případě, že jednorázový ochranný oblek bude měněn jednou za 4 hodiny.

S ohledem na rozdílný počet komisí v každém kraji je uvedena tabulka s finanční nákladností v případě, že by náklady na jednu komisi pro hlasování byly kalkulovány v maximální výši (zaokrouhlené na 11 tis. Kč).

kraj	počet okresů v kraji	náklady pro všechny komise pro hlasování
Praha	5	55 tis. Kč
Středočeský kraj	12	132 tis. Kč
Jihočeský kraj	7	77 tis. Kč
Plzeňský kraj	7	tis. Kč
Karlovarský kraj	3	33 tis. Kč
Ústecký kraj	7	77 tis. Kč
Liberecký kraj	4	44 tis. Kč
Královéhradecký kraj	5	55 tis. Kč
Pardubický kraj	4	44 tis. Kč
Kraj Vysočina	5	55 tis. Kč
Jihomoravský kraj	7	77 tis. Kč
Olomoucký kraj	5	55 tis. Kč
Moravskoslezský kraj	6	66 tis. Kč
Zlínský kraj	4	44 tis. Kč
CELKEM	81	891 tis. Kč

Dopad do státního rozpočtu je třeba navýšit také o částku 0,5 mil. Kč za úřední obálky, sady hlasovacích lístků a přelepy volebních schránek. Jedná se o volební materiál, který budou krajské úřady rozdělovat jednotlivým komisím pro hlasování. Dopředu nelze předjímat, ve které obci bude kolik osob v karanténě nebo izolaci a od této obce pak převzít úřední obálky a využít je komisí pro hlasování. Každá komise tak od začátku bude potřebovat určitý počet vlastního volebního materiálu.

Z rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra budou hrazeny náklady Hasičského záchranného sboru České republiky na vybudování, údržbu a likvidaci volebních stanovišť a s tím související logistiku a nasazení hasičů.

Obdobně jako pro krajské a senátní volby v roce 2020 a pro volby do Poslanecké sněmovny v roce 2021 se navrhuje navýšení odměny i pro členy standardních okrskových volebních komisí, a to o 500 Kč s tím rozdílem, že navýšení bude vázáno na povinnost nošení ochranných prostředků dýchacích cest ve vnitřních prostorech staveb.

Odměny členů okrskových volebních komisí by poté vypadaly takto:

Řadový člen: základ = 1800 Kč + 500 Kč; tedy celkem 2300 Kč

Místopředseda a zapisovatel: základ = 2100 Kč + 500 Kč; tedy celkem 2600 Kč

Předseda: základ = 2200 Kč + 500 Kč; tedy celkem 2700 Kč.

Pokud by každá z cca 14 800 komisí měla 8 členů, **dojde k navýšení výdajů na odměny členů okrskových volebních komisí o 59 mil. Kč.**

Navýšení se vztahuje i na členy zvláštních okrskových volebních komisí, které působí při hlasování na zastupitelských úřadech České republiky v zahraničí ve volbě prezidenta.

Celkové dopady do státního rozpočtu do kapitoly Všeobecná pokladní správa se tak předpokládají ve výši cca 16,2 mil. Kč až 75,2 mil. Kč. Z toho:

- **16,2 mil. Kč (v případě dvoukolové volby prezidenta) z titulu samotného zajištění zvláštních způsobů hlasování pro krajské úřady a volební materiál,**
- **59 mil. Kč z titulu navýšení odměn členům okrskových volebních komisí za podmínky, že bude stanovena povinnost nosit ochranné prostředky dýchacích cest ve vnitřních prostorech staveb.**

Dopady na státní rozpočet bude mít dále navrhované zrušení odvodu pojistného na sociální zabezpečení z odměn členů okrskových volebních komisí. Dopad bude pouze v těch volbách, při nichž může odměna členů komise dosáhnout částky 3 500 Kč a vyšší, což je možné pouze u dvoukolových voleb (volba prezidenta a volby do Senátu). Hrubý odhad vycházející z počtu okrskových volebních komisí (cca 14 800) a odhadu průměrného počtu členů v okrskové volební komisi (8 osob) činí dopad v řádu jednotek milionů Kč, které by v důsledku navrhované změny nebyly odvedeny do státního rozpočtu.

S pokrytím výdajů na volby konané v roce 2023 se počítá ve státním rozpočtu na rok 2023 (kapitola 398 – Všeobecná pokladní správa).

7.2 Dopady na podnikatelské prostředí České republiky

Navrhované řešení nemá dopad na podnikatelské prostředí České republiky.

7.3 Sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny

Navrhované řešení nemá sociální dopady. Jedná se o opatření spojené s volbami. Navrhuje se několik způsobů, které umožní voličům, kteří by jinak nemohli volit z důvodu karantény nebo izolace v souvislosti s onemocněním covid-19, jak své volební právo mohou realizovat.

7.4 Dopady na životní prostředí

Navrhované řešení nemá dopady na životní prostředí. Jedná se o opatření spojené s volbami.

8. Výjimka z povinnosti provést hodnocení dopadů regulace (RIA)

Navrhovaný zákon vychází z jednorázových zákonů č. 350/2020 Sb. a č. 296/2021 Sb. a jeho smyslem je minimalizovat negativní dopady, které by měla opatření ukládaná za účelem ochrany veřejného zdraví z důvodu onemocnění (karanténa nebo izolace) na možnost výkonu aktivního volebního práva jako klíčového politického práva.

Za situace, kdy cílem je přijmout právní úpravu zvláštních způsobů hlasování založenou na obdobných a osvědčených principech jako pro krajské a senátní volby v roce 2020 a volby do Poslanecké sněmovny v roce 2021, by provedení hodnocení dopadů regulace bylo jen

formalistické, a jeví se tedy jako nadbytečné. Proto byl ministr pro legislativu a předseda Legislativní rady vlády požádán o výjimku z provedení hodnocení dopadů regulace, kterou udělil (č. j. 3459/2022-UVCR).

9. Posouzení vlivu na ochranu osobních údajů (DPIA)

Posouzení vlivu navrhované právní úpravy na ochranu osobních údajů je zpracováno v souladu s čl. 35 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) a s využitím návodu vydaného Úřadem pro ochranu osobních údajů.

V souladu s čl. 35 odst. 7 obecného nařízení obsahuje posouzení následující:

- a) systematický popis zamýšlených operací zpracování a účely zpracování, případně včetně oprávněných zájmů správce (9.1)
- b) posouzení nezbytnosti a přiměřenosti operací zpracování z hlediska účelů (9.2)
- c) posouzení rizik pro práva a svobody subjektů údajů (9.2) a
- d) plánovaná opatření k řešení těchto rizik, včetně záruk, bezpečnostních opatření a mechanismů k zajištění ochrany osobních údajů a k doložení souladu s tímto nařízením, s přihlédnutím k právům a oprávněným zájmům subjektů údajů a dalších dotčených osob (9.2).

9.1 Systematický popis zamýšlených operací zpracování a účely zpracování a posouzení nezbytnosti a přiměřenosti operací zpracování z hlediska účelů

K identifikaci osob, které mohou využít zvláštní způsoby hlasování, je nezbytné konkrétně identifikovat osoby, na které se zákonná úprava vztahuje, a zajistit tak výkon jejich volebního práva.

Jde výlučně o osoby, kterým

- individuálně nařídila karanténu nebo izolaci krajská hygienická stanice rozhodnutím,
- individuálně nařídil karanténu nebo izolaci praktický lékař formou e-neschopenky,
- individuálně nařídil karanténu praktický lékař a vydal jim o tom speciální potvrzení.

Dále jde o klienty a pracovníky pobývající v zařízení, které bylo rozhodnutím krajské hygienické stanice uzavřeno.

Zdrojem informací bude samotný volič, který bude muset prokázat, že je v karanténě nebo izolaci, potvrzením vydaným poskytovatelem zdravotních služeb nebo rozhodnutím krajské hygienické stanice. Nebude-li mít takové potvrzení, bude to moci prokázat jiným věrohodným způsobem, a to zejména SMS zprávou nebo elektronickou datovou zprávou o pozitivním výsledku testu na přítomnost viru způsobujícího onemocnění covid-19, anebo vyplní a vlastnoručně podepíše před komisí pro hlasování čestné prohlášení o takové skutečnosti.

- Seznam voličů pro drive-in hlasování budou sestavovat komise pro hlasování, a to pro voliče s trvalým pobytem v jejich okrese, případně pro voliče hlasující na voličský průkaz.
- Seznam voličů v pobytových zařízeních sestavuje krajský úřad z údajů poskytnutých samotným pobytovým zařízením a následně je poskytuje komisím pro hlasování.
- Seznam voličů pro hlasování do zvláštní přenosné volební schránky sestavuje krajský úřad na základě telefonických žádostí voličů a poskytuje je komisím pro hlasování.

Komise pro hlasování a krajské úřady budou disponovat seznamy osob s trvalým pobytem na území České republiky, neboť voliči v uzavřených pobytových zařízeních a voliči žádající o hlasování do zvláštní přenosné volební schránky mohou ve volbě prezidenta hlasovat kdekoli na území České republiky stejně, jako by měli voličský průkaz.

Rozsah údajů v zásadě odpovídá údajům v seznamu voličů nezbytným pro výkon volebního práva, tj. jméno a příjmení, datum narození, adresa místa trvalého pobytu, včetně okresu. V případě hlasování do zvláštní přenosné volební schránky volič sděluje krajskému úřadu také adresu místa, kde pobývá na území příslušného volebního kraje, a z důvodu operativnosti i své telefonní číslo.

Účelem zpracování je zajištění rovnosti volebního práva a zabránění dvojímu hlasování. Volební orgány (komise pro hlasování – krajské úřady – obecní úřady – okrskové volební komise) si proto musí předávat informace o voličích, kteří již hlasovali, a o voličích, kteří požádali o hlasování do zvláštní přenosné volební schránky.

Rozsah údajů odpovídá údajům nezbytným pro jednoznačnou identifikaci voliče.

Evidenci tvoří komise pro hlasování na základě vydaných úředních obálek voličům, kteří jsou v seznamu voličů pro zvláštní způsoby hlasování, a v případě hlasování do zvláštní přenosné volební schránky krajský úřad na základě obdržených žádostí o tento zvláštní způsob hlasování.

9.2 Posouzení rizik pro práva a svobody subjektů údajů a plánovaná opatření k řešení těchto rizik, včetně záruk, bezpečnostních opatření a mechanismů k zajištění ochrany osobních údajů

Rizika pro práva a svobody subjektů údajů mohou plynout z několika typů porušení zabezpečení osobních údajů

- porušení důvěrnosti,
- porušení dostupnosti,
- porušení integrity.

9.2.1 Důvěrnost

Dopady na subjekt údajů jsou střední intenzity. V případě voličů jsou sice zpracovávány v seznamu voličů identifikační údaje, které jsou vedeny již v současné době, zároveň však bude na úrovni okrskové volební komise zaznamenán údaj, že volič hlasoval podle předkládaného zákona, a tedy je v karanténě nebo izolaci. Nejde sice v právním slova smyslu o citlivý údaj, neboť nevypovídá přímo o zdravotním stavu voliče, dopad do práv a svobod voliče v případě narušení důvěrnosti však je vzhledem k faktické citlivosti údaje nezanedbatelný.

Návrh zákona proto výslovně upravuje mlčenlivost členů volebních orgánů.

Obecní úřad nebo okrsková volební komise se dozví o případné karanténě nebo izolaci voliče (bez rozlišení, o který institut se jedná) pouze v případě voličů, kteří využili zvláštního způsobu hlasování. Do určité míry je tedy v dispozici voliče, zda údaj o svém faktickém stavu zpřístupní osobám na úrovni své domovské obce tím, že bude hlasovat podle předkládaného zákona.

9.2.2 Dostupnost

Pravděpodobnost, že bude narušena dostupnost údajů, je nízká díky nastavenému mechanismu sestavování speciálních seznamů voličů a díky zabezpečenému předávání údajů mezi volebními orgány.

9.2.3 Integrita

Správnost údajů bude pramenit z více zdrojů, tj. z platného občanského průkazu nebo cestovního pasu, kterým volič prokazuje svoji totožnost při hlasování, a dále z dokladu, kterým prokazuje, že je v karanténě nebo izolaci.

Údaje na seznamech voličů z uzavřených pobytových zařízení a údaje na žádostech o hlasování do zvláštní přenosné volební schránky ověřuje krajský úřad oproti základnímu registru obyvatel.

10. Zhodnocení korupčních rizik

Navrhovaný zákon není spojen s korupčními riziky.

Mechanismy tvorby seznamů oprávněných voličů a provedení zvláštních způsobů hlasování jsou nastaveny tak, aby bylo předcházeno jejich zneužití.

11. Zhodnocení dopadů na bezpečnost a obranu státu

Zákon je předkládán v zájmu zajištění bezpečnosti České republiky. Doplnkové formy hlasování pro osoby nacházející se v karanténě či izolaci představují opatření, která mají zabránit šíření onemocnění covid-19. Voličům se na jedné straně zachovává volební právo, na druhé straně je ovšem jeho výkon zajištěn přísnými bezpečnostními a zdravotními opatřeními.

Návrh zákona nemá dopady na obranu státu.

12. Způsob projednání návrhu zákona

S ohledem na potřebu navrhovanou právní úpravu projednat a schválit urychleně, aby zamýšlená opatření mohla být aplikována již pro volbu prezidenta konanou ve dnech 13. a 14. ledna 2023 (případné druhé kolo volby ve dnech 27. a 28. ledna 2023), a skutečnost, že bez přijetí potřebných legislativních úprav by byla ohrožena základní práva a svobody občanů, v tomto případě aktivní volební právo významného počtu voličů, se současně s předložením návrhu zákona navrhuje, aby Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky s předloženým vládním návrhem zákona vyslovila souhlas již v prvním čtení podle § 90 odst. 2 zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K § 1 – Předmět úpravy

Ustanovení, které vymezuje předmět úpravy zákona, stanovuje, že zákon dopadá na volbu prezidenta, která se bude konat ve dnech 13. a 14. ledna 2023 (vyhlášena rozhodnutím předsedy Senátu Parlamentu České republiky č. 207/2022 Sb.) a na druhé kolo volby prezidenta ve dnech 27. a 28. ledna 2023, bude-li se konat, a rovněž na referenda (místní i krajská), uskuteční-li se tato referenda v souběhu s volbou prezidenta.

Zákon upravuje zvláštní způsoby hlasování pro voliče, kteří mají podle zákona o ochraně veřejného zdraví omezenou osobní svobodu (karanténa nebo izolace) z důvodu ochrany veřejného zdraví před onemocněním covid-19, a na které by jinak podle příslušných volebních zákonů dopadala překážka výkonu volebního práva z důvodu ochrany zdraví lidu. V uzavřených pobytových zařízeních se dále umožňuje hlasovat též personálu tohoto zařízení, který se v něm nachází v době, kdy v tomto zařízení hlasování probíhá.

V návaznosti na zavedení zvláštních způsobů hlasování určených pro zmíněné voliče je třeba upravit i specifika organizace voleb a zjišťování výsledků hlasování. V ostatních případech se subsidiárně použije volební zákon, případně i příslušný zákon o referendu.

Ačkoli se tedy například výslovně neupravuje, že do sčítacích komisí při krajských úřadech budou volební strany delegovat své zástupce, jejich dohled nad korektností sčítání hlasů odevzdaných některým ze zvláštních způsobů hlasování bude umožněn tím, že zástupci politických stran a politických hnutí zastoupených v Poslanecké sněmovně budou moci být přítomni v místnosti, kde sčítací komise sčítá hlasy, pokud se prokáží pověřením podepsaným osobou oprávněnou jednat jménem této strany nebo hnutí. Těmto zástupcům tak bude umožněno sledovat práci sčítací komise, avšak nebudou moci do jejích postupů jakkoli zasahovat.

K § 2 – Vymezení pojmů

V rámci obecných ustanovení se vymezují základní pojmy, se kterými zákon dále pracuje.

Stanovuje se, že mezi zvláštní způsoby hlasování náleží: 1. hlasování u volebního stanoviště (tzv. drive-in), 2. hlasování při pobytovém zařízení a 3. hlasování do zvláštní přenosné volební schránky. Tyto způsoby hlasování může využít pouze oprávněný volič, tj. ten, kdo je voličem podle zákona o volbě prezidenta, avšak je osobou v karanténě nebo izolaci z důvodu ochrany veřejného zdraví před onemocněním covid-19, nebo se nachází v uzavřeném pobytovém zařízení.

Pobytovým zařízením jsou nejen pobytová zařízení sociálních služeb, ale i zdravotnická lůžková zařízení (např. LDN), věznice, vazební věznice, ústav pro výkon zabezpečovací detence a výchovné ústavy, v nichž jsou sice zpravidla umístěny osoby mladší 18 let, ale mohou se mezi nimi vyskytovat i voliči. Za uzavřené pobytové zařízení lze pokládat i jen část

zařízení (budovu, poschodí budovy, nebo např. oddělení). Musí se jednat o uzavření na základě rozhodnutí orgánu ochrany veřejného zdraví podle zákona upravujícího ochranu veřejného zdraví, nikoli jen autonomní rozhodnutí poskytovatele sociální služby nebo statutárního orgánu daného zařízení.

Vymezuje se, co se pro účely tohoto zákona rozumí karanténou nebo izolací, uzavřením pobytového zařízení, volebním stanovištěm, komisí pro hlasování a sčítací komisí (obě komise jsou volebním orgánem). Stanovuje se, co se rozumí prvním dnem voleb.

K § 3 – Překážka ve výkonu volebního práva

Překážka práva volit spočívající v omezení osobní svobody z důvodu ochrany veřejného zdraví se neuplatní na oprávněné voliče podle tohoto zákona, avšak pouze za předpokladu, že oprávněný volič využije některý ze zvláštních způsobů hlasování. Zvláštní způsoby hlasování jsou organizačně nastaveny tak, aby v nejvyšší možné míře minimalizovaly riziko šíření onemocnění.

Aby mohl volič využít hlasování u volebního stanoviště nebo do zvláštní přenosné volební schránky, musí sám prokázat, že ke dni, kdy chce využít některý ze zvláštních způsobů hlasování podle tohoto zákona, má nařízenou karanténu nebo izolaci z důvodu onemocnění covid-19, a to potvrzením od poskytovatele zdravotních služeb nebo rozhodnutím krajské hygienické stanice. Potvrzením od poskytovatele zdravotních služeb může být buď tzv. průkaz pojištěnce, který je součástí vystavené e-neschopenky, anebo jiné neformální potvrzení lékaře, které dokládá nařízení karantény nebo izolace z důvodu onemocnění. Pokud volič nemá takové potvrzení, lze vyplnit a vlastnoručně podepsat čestné prohlášení o tom, že je v karanténě nebo izolaci. Formulář čestného prohlášení volič obdrží od komise pro hlasování. Vzor čestného prohlášení vytvoří pro krajské úřady Ministerstvo vnitra. Krajské úřady vytisknou formuláře čestného prohlášení a předají je svým komisím pro hlasování.

Za prokázání izolace se považuje i elektronická datová zpráva (např. SMS nebo e-mail) od odběrového místa o pozitivním výsledku testu na přítomnost viru způsobujícího onemocnění covid-19.

Pro hlasování při pobytovém zařízení postačuje, že je volič osobou, které jsou v uzavřeném pobytovém zařízení poskytovány pobytové služby. Hlasování v tomto zařízení budou moci využít také jeho pracovníci, kteří se v něm nacházejí v době, kdy hlasování probíhá, aniž by museli být komisí pro hlasování předem nahlášeni.

K § 4 - Komise pro hlasování

Komise pro hlasování, které budou obsluhovat oprávněné voliče při zvláštních způsobech hlasování, zřizuje každý krajský úřad. Minimálně musí být zřízeno tolik komisí pro hlasování, kolik je v kraji okresů. V Praze zřídí Magistrát hlavního města Prahy alespoň tolik komisí pro hlasování, kolik zřizuje volebních stanovišť pro drive-in, tj. 5.

Není však vyloučeno, aby následně krajský úřad operativně ustavil i další komise pro hlasování, bude-li to např. pro velký zájem o hlasování do zvláštní přenosné volební

schránky potřebné. Znamená to, že krajský úřad by měl mít v záloze i dostatečný počet náhradníků, kteří budou schopni plnit úkoly člena komise pro hlasování. Pro jednotlivé zvláštní způsoby hlasování nebudou zřizovány oddělené komise pro hlasování, ale tatáž komise bude zabezpečovat od středy do soboty volebního týdne jak hlasování u volebního stanoviště (drive-in), tak i hlasování při uzavřeném pobytovém zařízení a hlasování do zvláštní přenosné volební schránky. Komise pro hlasování se pohybuje pouze v rámci kraje, pro který byla zřízena.

Komise pro hlasování budou tříčlenné a jejich členy jmenuje ředitel krajského úřadu, který zároveň určí, který z členů je zapisovatelem. Zapisovatel bude dohlížet na dodržování tohoto a volebního zákona a z nich plynoucích zásad hlasování a řádné vedení volební dokumentace. Zapisovatel bude plnit i roli, která je jinak ve volební místnosti svěřena předsedovi okrskové volební komise. Znamená to, že bude odpovídat za pořádek při hlasování a jeho pokyny k zachování pořádku a řádného průběhu hlasování budou pro všechny přítomné závazné. Člen komise pro hlasování nemusí být zaměstnancem zařazeným do krajského úřadu. K činnosti v komisi pro hlasování budou všichni členové krajským úřadem proškoleni.

Při zajištění samotného hlasování postačí, pokud jsou u něj přítomni alespoň 2 členové komise pro hlasování. Pro tento účel mají všichni členové, včetně zapisovatele, stejné postavení. Typicky u hlasování do zvláštní přenosné volební schránky může jeden z členů komise čekat v autě a za voličem půjdou pouze 2 členové komise. Také v případě drive-in je možné, aby hlasování probíhalo za přítomnosti 2 členů komise, pokud třetí člen např. zrovna využívá hygienickou nebo stravovací přestávku. Obdobné platí i pro hlasování při uzavřených pobytových zařízeních, pokud hlasování zvládnou vzhledem k počtu klientů zabezpečit jen 2 členové komise. Třetí člen komise čeká v autě a nemusí se oblékat do ochranných prostředků.

Materiální a logistické zabezpečení zvláštních způsobů hlasování bude zajišťovat zejména krajský úřad (ochranné a hygienické prostředky pro členy komisí pro hlasování, dopravní prostředek pro zajištění činnosti komise pro hlasování, volební schránky, hlasovací lístky, úřední obálky, psací potřeby, mobilní telefon s přístupem k internetu, notebook pro evidenci oprávněných voličů a další nezbytně nutná technická zařízení, např. powerbanka, napojení volebního stanoviště ke zdroji elektrické energie). Hasičský záchranný sbor České republiky zabezpečí pouze vybudování, další vybavení (stůl, židle), údržbu a likvidaci volebního stanoviště (blíže viz odůvodnění k § 8).

Svěření zajištění ochranných a hygienických prostředků pro členy komisí pro hlasování krajským úřadům vychází z toho, že tyto komise zřizuje krajský úřad a ředitel krajského úřadu jmenuje všechny její členy. Pořízení ochranných a hygienických prostředků bude zohledněno ve výši finančních prostředků poskytovaných ze státního rozpočtu na činnost krajských úřadů při volbách. Zajištění ochranných a hygienických prostředků na úrovni jednotlivých krajů se jeví jako praktičtější a operativnější než jejich vyzvedávání v předem určeném čase v centrálním skladu (pro některé krajské úřady značně vzdáleném) bez možnosti zohlednit individuální potřeby krajů např. ve velikosti obleků.

Přehled počtu předpokládaných ochranných a hygienických prostředků zobrazuje následující tabulka:

	na 1 člena komise pro hlasování	na 1 komisi pro hlasování
respirátor FFP 2	15	45
ochranný oděv jednorázový	15	45
rukavice vyšetřovací	100	300
dezinfekce na povrchy	0	1
dezinfekce na ruce	1	3
ochranné štíty	1	4
pytel LDPE 70x110 cm	0	4
lepicí páska na uzavření pytle	0	1

Zákon sice výslovně nestanovuje podmínky členství v komisi pro hlasování, avšak stanoví, že obdobně se aplikují podmínky pro členství v okrskové volební komisi podle volebního zákona. Musí se tedy jednat o osobu, která je státním občanem České republiky, dosáhla věku nejméně 18 let, není u ní překážka výkonu volebního práva a není kandidátem pro volbu prezidenta. Podmínkou členství není zkouška odborné způsobilosti na úseku voleb. Členství v komisi pro hlasování nevzniká složením slibu, ale jmenováním ředitelem krajského úřadu.

K § 5 – Sčítací komise

Pro každý volební kraj se zřizuje jedna sčítací komise, která sčítá hlasy od všech oprávněných voličů, kteří v rámci volebního kraje využili některý ze zvláštních způsobů hlasování.

Jmenování všech 3 členů sčítací komise včetně zapisovatele a zajištění podmínek pro její činnost (prostory, jejich vybavení, administrativní pomůcky, počítač a tiskárna pro vyhotovení zápisu v elektronické formě, ochranné a hygienické prostředky) zabezpečuje krajský úřad. Školení členů sčítacích komisí provede Český statistický úřad a bude zaměřené na zjišťování výsledků voleb se zohledněním specifických postupů a rozdílů od činnosti běžných okrskových volebních komisí. Krajský úřad se podílí na zajištění školení.

Bude-li to vyžadovat náročnost sčítání hlasů v daném kraji, např. s ohledem na velký počet oprávněných voličů, kteří využili některý ze zvláštních způsobů hlasování, bude možné do sčítací komise jmenovat další členy. Dojmenování bude možné učinit podle situace ad hoc. Pro tento případ by měl mít krajský úřad připraveny v záloze osoby, které budou připraveny stát se členy sčítací komise.

Zapisovatel bude plnit i úkoly, které z volebních zákonů vyplývají pro předsedu okrskové volební komise.

Zákon sice výslovně nestanovuje podmínky členství ve sčítací komisi, avšak stanoví, že obdobně se aplikují podmínky pro členství v okrskové volební komisi podle volebního zákona. Podmínkou členství není zkouška odborné způsobilosti na úseku voleb. Členství ve sčítací komisi nevzniká složením slibu, ale jmenováním ředitelem krajského úřadu.

K § 6 – Obecné podmínky pro umožnění zvláštního způsobu hlasování

Zapisovatel komise pro hlasování zajišťuje dodržování pořádku a řádného průběhu hlasování, obdobně jako předseda „běžné“ okrskové volební komise. V jeho nepřítomnosti (např. po dobu hygienické nebo stravovací pauzy) jej zastupuje člen, kterého tímto pověří.

Zvláštní způsoby hlasování upravené tímto zákonem může využít pouze oprávněný volič [definován v § 2 písm. f)]. Splnění této podmínky ověřuje před samotným aktem hlasování komise pro hlasování.

Volič prokazuje svoji totožnost obdobně jako ve volební místnosti, tj. občanským průkazem nebo cestovním pasem, případně cestovním průkazem, služebním pasem nebo diplomatickým pasem (dále jen „cestovní pas“). Jelikož komise pro hlasování, na rozdíl od okrskové volební komise, nedisponuje výpisem ze seznamu voličů, je třeba, aby ověřila i věk voliče a při hlasování na drive-in také adresu místa trvalého pobytu, protože u volebního stanoviště může hlasovat jen volič, který má trvalý pobyt v okrese, pro který bylo volební stanoviště zřízeno (s výjimkou těch, kdo hlasují na drive-in na voličský průkaz, viz dále odůvodnění k § 7). V případě hlasování při pobytovém zařízení a hlasování do zvláštní přenosné volební schránky jsou tyto údaje o voliči uvedeny v seznamu oprávněných voličů, který komise pro hlasování obdrží od krajského úřadu (množina oprávněných voličů je v těchto případech předem známa). Dozví-li se krajský úřad o uzavření pobytového zařízení až v první den voleb, disponuje jen informací o počtu voličů, kteří se v zařízení nacházejí, a seznam vytváří komise pro hlasování až na místě. Při hlasování u volebního stanoviště si komise pro hlasování tuto evidenci vytváří sama (množina oprávněných voličů, kteří využijí tento zvláštní způsob hlasování, předem známa není).

Jelikož cestovní pas neobsahuje údaj o trvalém pobytu, komise pro hlasování se telefonicky spojí s určeným zaměstnancem krajského úřadu, který na základě čísla cestovního pasu ověří v základním registru obyvatel trvalý pobyt oprávněného voliče a sdělí ho komisi pro hlasování. Přístup k údajům bude zajištěn skrze zaregistrování agendy plynoucí z tohoto zákona. Údaje mohou ověřovat též obecní úřady s rozšířenou působností (§ 21 zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech). Jak má komise pro hlasování postupovat, aby ověřila, resp. zjistila místo trvalého pobytu oprávněného voliče, bude metodicky ošetřeno. Předpokládá se, že voličů, kteří se budou prokazovat cestovním pasem, bude jen malý počet. Obdobně bude postupováno i u voliče, který předloží občanský průkaz bez údaje o adrese trvalého pobytu (držitelem je občan České republiky, který nemá trvalý pobyt na území České republiky, např. z důvodu dlouhodobého pobytu v zahraničí).

Nejde-li o oprávněného voliče v pobytovém zařízení, musí se jednat o osobu v karanténě nebo izolaci. To prokáže volič sám dokladem od poskytovatele zdravotních služeb nebo nařízením vydaným krajskou hygienickou stanicí, anebo jiným věrohodným způsobem (izolaci např. SMS nebo e-mailem od odběrového místa o pozitivním výsledku testu na přítomnost viru způsobujícího onemocnění covid-19), případně vlastnoručně podepsaným čestným prohlášením.

Komise pro hlasování umožní hlasovat pouze oprávněnému voliči, který prokázal svoji totožnost a splnil další podmínky stanovené zákonem pro konkrétní zvláštní způsob hlasování, které jsou popsány v následujících jednotlivých hlavách tohoto zákona.

Volič, kterému byl pro volby vydán voličský průkaz, je povinen ho odevzdat komisi pro hlasování. Bude se jednat zpravidla o voliče, kteří si požádali o voličský průkaz dříve, než jim byla nařízena karanténa nebo izolace. Není ale vyloučeno, že si o voličský průkaz požádá prostřednictvím datové schránky i volič poté, co se dostal do karantény nebo izolace, a to z důvodu, aby na něj mohl odhlasovat v jiném drive-in, než do kterého podle místa svého trvalého pobytu náleží.

K § 7 – Podmínky hlasování u volebního stanoviště

Kromě obecných podmínek pro umožnění zvláštního způsobu hlasování, které vyplývají z § 6, se zde definuje podmínka místní příslušnosti pro tento zvláštní způsob hlasování. Hlasovat u volebního stanoviště může oprávněný volič, který má trvalý pobyt na území okresu, pro který bylo příslušné stanoviště zřízeno. V případě hlavního města Prahy bude muset mít oprávněný volič trvalý pobyt na území městské části, pro kterou bylo stanoviště zřízeno.

Výjimkou je pouze situace, kdy má volič voličský průkaz; v takovém případě může hlasovat i u jiného volebního stanoviště, tj. i v jiném okrese, než ve kterém má trvalý pobyt.

Případ, kdy by se volič pokusil o dvojí hlasování - na jednom volebním stanovišti s voličským průkazem a na druhém volebním stanovišti, do kterého náleží podle místa trvalého pobytu - bude následně odhalen u obecního úřadu, kde je volič veden ve stálém seznamu voličů, protože tam bude dvakrát nahlášen, že využil zvláštní způsob hlasování. Volič by tím naplnil skutkovou podstatu přestupku podle § 26 odst. 1 písm. a) tohoto zákona, za který lze uložit pokutu až do výše 10 000 Kč. Nepředpokládá se ovšem, že by se takové situace vyskytovaly v takovém rozsahu, aby mohly zavdat důvod ke zpochybnění výsledků voleb. Uvedené lze chápat jako přiměřené riziko, které je vyváжено potřebným komfortem pro voliče a zároveň i tím, že větší počet voličů, kteří budou mít možnost odhlasovat na drive-in, povede ke snížení počtu voličů, kteří by žádali o hlasování do přenosné volební schránky; to je pro hlasovací komise na obsluhu nepoměrně náročnější zejména z časového hlediska.

Hlasování oprávněného voliče u volebního stanoviště není považováno za porušení karantény nebo izolace. Tím, že tento zákon výslovně přiznává oprávněným voličům právo dostavit se k hlasování na drive-in, modifikuje standardní podmínky karantény a izolace.

K § 8 – Zřízení volebního stanoviště

Volební stanoviště (stánek pro hlasování drive-in) zřizuje krajský úřad, případně Magistrát hlavního města Prahy.

Tak jako krajský úřad ustavuje alespoň 1 komisi pro hlasování pro každý okres v rámci kraje, zřídí pro každý okres alespoň 1 volební stanoviště. Je na rozhodnutí krajského úřadu po projednání s Hasičským záchranným sborem České republiky (např. s příslušným krajským pracovištěm), Policií České republiky a dotčenou obcí, ve kterém městě či obci bude volební stanoviště zřízeno. Podmínkou je, aby se volební stanoviště nacházelo na místě, které umožňuje plynulý příjezd a odjezd silničních motorových vozidel. Nemusí být nutně zřízeno na území okresu, pro který je určeno.

Pro daný okres může být zřízeno i více volebních stanovišť. Pak musí být zároveň stanoveno, pro kterou část okresu (vymezenou výčtem obcí) se volební stanoviště zřizuje, a to z důvodu, aby bylo jasné, kam voliči místně přísluší a nemohli hlasovat u více volebních stanovišť.

V Praze zřídí magistrát alespoň 5 volebních stanovišť. Každé území z každé městské části musí patřit pod nějaké volební stanoviště. Není vyloučeno, aby jedno stanoviště obsluhovalo voliče z více městských částí, nebo aby jedna městská část byla územně rozdělena do více volebních stanovišť.

Zdvojené stanoviště, tj. dvě komise nebo dva stany na jednom místě, není považováno za dvě volební stanoviště.

Postavení, vybavení (stůl a židle), údržbu a likvidaci volebního stanoviště zajistí Hasičský záchranný sbor České republiky.

Konkrétní podobu volebního stanoviště zákon nestanovuje a nemusí tedy být všude jednotná; jde o to, aby poskytovalo zázemí pro činnost komise pro hlasování a obsluhu příjezdějících voličů. Hasičský záchranný sbor České republiky zajistí také vybavení volebního stanoviště s výjimkou toho, co podle § 4 odst. 4 zajišťuje krajský úřad. V souvislosti s případným zabezpečením napojení na zdroj elektrické energie, pitné či užitkové vody, pronájmem sociálních zařízení či likvidací odpadu nebude Hasičský záchranný sbor České republiky účastníkem smluvního vztahu.

Informaci o umístění volebního stanoviště zveřejní krajský úřad/Magistrát hlavního města Prahy na svých internetových stránkách nejpozději 15 dnů před prvním dnem voleb a současně ji sdělí Ministerstvu vnitra a obecním úřadům ve svém správním obvodu. V informaci dále uvede, pro který okres, případně jeho část nebo obce (městskou část či městské části, případně jejich části) se volební stanoviště zřizuje. Za účelem lepšího informování voličů jednotlivých obcí se stanovuje povinnost obecním úřadům zveřejnit informaci o umístění volebních stanovišť neprodleně na úřední desce, případně i způsobem v místě obvyklým.

K § 9 – Způsob hlasování u volebního stanoviště

Ustanovení popisuje, kdy a jak probíhá tzv. drive-in hlasování u volebního stanoviště.

Tímto způsobem bude možné hlasovat ve středu v týdnu, ve kterém se koná volba prezidenta, a to v době od 8:00 do 17:00. Stanovené časové rozpětí se osvědčilo při volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2021. Při krajských a senátních volbách v roce 2020 hlasování u drive-in začínalo o hodinu dříve, ale ukázalo se, že v brzkých ranních hodinách využilo tento způsob hlasování jen minimum voličů; to je dáno i tím, že voliči nacházející se v karanténě nebo izolaci nehlasují cestou do práce.

Hlasování u drive-in v podstatě představuje hlasování v předstihu. Tento předstih je potřebný proto, aby se stihl předat obecním úřadům přehled voličů, kteří již odhlasovali tímto způsobem, a nemohlo jim být umožněno hlasování ještě ve volební místnosti v případě, že by se tam dostavili.

Volič je povinen prokázat svoji totožnost platným občanským průkazem nebo cestovním pasem. Komise pro hlasování ověří, zda volič dodržel podmínky místní (okresní) příslušnosti pro hlasování u volebního stanoviště, případně zda hlasuje na voličský průkaz, a zda se jedná o oprávněného voliče. Komise pro hlasování bude muset mít k dispozici seznam obcí, které spadají pod dané volební stanoviště.

Po učinění záznamu do seznamu oprávněných voličů vydá komise pro hlasování oprávněnému voliči úřední obálku, na požádání také hlasovací lístky. Úřední obálky vydávané komisí pro hlasování při zvláštních způsobech hlasování budou opatřeny úředním razítkem krajského úřadu.

Hlasování u volebního stanoviště je určeno výlučně pro hlasování ze silničního motorového vozidla. Je možné, aby ho řídila jiná osoba, než která hlasuje, případně aby hlasovalo více osob z jednoho vozidla. Cesta silničním motorovým vozidlem v rozsahu nezbytném k naplnění práva volit u volebního stanoviště není porušením karantény nebo izolace. Oprávněný volič, resp. řidič, se však musí řídit pokyny komise pro hlasování a policistů dohlížejících na provoz u volebního stanoviště. Hlasování by mělo být organizováno tak, aby oprávněnému voliči hlasujícímu ze silničního motorového vozidla byla umožněna tajnost hlasování.

K § 10 – Evidence oprávněných voličů

Vzhledem k tomu, že evidenci oprávněných voličů hlasujících u volebního stanoviště nelze předem sestavit (neví se, který oprávněný volič se k hlasování formou drive-in dostaví), sestavuje seznam oprávněných voličů až sama komise pro hlasování.

Ustanovení upravuje, které údaje o voliči se do evidence zapisují.

Údaje z této evidence jsou pak prostřednictvím krajských úřadů předány obecním úřadům podle místa trvalého pobytu voliče. Obecní úřad si skutečnost, že oprávněný volič již odhlasoval u volebního stanoviště, vyznačí do výpisu ze stálého seznamu voličů formou poznámky.

Pokud přijede k volebnímu stanovišti osoba, která není oprávněným voličem (není státním občanem České republiky, nesplňuje podmínku věku), případně nerespektovala místní příslušnost volebního stanoviště a nemá voličský průkaz, nebude jí hlasování umožněno.

V případě stížnosti nebo jiné konfliktní situace s takovým voličem si komise pro hlasování učiní záznam o události na zvláštní papír. Tento záznam následně předá krajskému úřadu a bude tak součástí volební dokumentace.

K § 11 – Podmínky hlasování při pobytovém zařízení

Ustanovení vymezuje, kdo může využít tohoto zvláštního způsobu hlasování. Musí se jednat o oprávněného voliče [tento pojem je vymezen v § 2 písm. f) zákona], který využívá pobytových služeb uzavřeného pobytového zařízení. V uzavřeném pobytovém zařízení budou moci odhlasovat také osoby v tomto zařízení pracující nebo vykonávající službu za podmínky, že se zde nacházejí v době, kdy hlasování v zařízení probíhá.

K § 12 – Sestavení seznamu oprávněných voličů v pobytovém zařízení

Okruh pobytových zařízení, při nichž bude možné v kraji hlasovat podle tohoto zákona, odpovídá okruhu zařízení, která ve stanovené lhůtě nahlásila krajská hygienická stanice krajskému úřadu jako uzavřená /viz vymezení pojmů v § 2 písm. c)/. Standardní lhůta pro toto nahlášení je do 16:00 hodin v úterý volebního týdne. Dodatečné nahlášení je však možné až do 10:00 hodin prvního dne volby prezidenta. K později nahlášenému uzavření pobytového zařízení se nepřihlíží a takové zařízení nemůže být pokládáno za uzavřené pobytové zařízení, ve kterém je možno hlasovat zvláštním způsobem hlasování podle tohoto zákona. Voliči v něm by tedy byli obslouženi běžnou okrskovou volební komisí s přenosnou volební schránkou.

Od uzavřeného pobytového zařízení si krajský úřad vyžádá seznam jeho klientů, kterým jsou poskytovány pobytové služby. Na základě tohoto seznamu vyhotoví krajský úřad pro komisi pro hlasování seznam oprávněných voličů. Ze seznamu od pobytového zařízení nezařadí do evidence pro komisi osoby, které nejsou oprávněnými voliči např. z důvodu věku (k prvnímu dni voleb nedosáhnou věku 18 let) nebo státního občanství. Shora uvedené neplatí v případě, že došlo k uzavření pobytového zařízení až v první den volby prezidenta (pátek). Vzhledem ke krátké době do začátku hlasování poskytne zařízení příslušnému krajskému úřadu pouze informaci o počtu osob, kterým poskytuje pobytové služby. Komise pro hlasování sestaví v takovém případě seznam oprávněných voličů v pobytovém zařízení až na místě, tj. v době, kdy v tomto zařízení probíhá hlasování.

Pracovníky uzavřeného pobytového zařízení, kteří se v zařízení nacházejí v době, kdy v něm probíhá hlasování, a chtějí v pobytovém zařízení odhlasovat, dopíše komise pro hlasování do seznamu oprávněných voličů rovněž až na místě, a to z toho důvodu, že není předem známo, kdy se komise pro hlasování dostaví do zařízení, tj. kdo v této době z personálu bude mít směnu.

U voličů, kteří pobývají v uzavřeném pobytovém zařízení, se nevyžaduje prokázání, že jsou v karanténě nebo izolaci.

K § 13 – Způsob hlasování při pobytovém zařízení

Hlasování při uzavřeném pobytovém zařízení probíhá během dvou dnů - ve čtvrtek a v pátek volebního týdne. Konkrétní místo a čas projedná komise pro hlasování s vedením pobytového zařízení. Hlasování by mělo proběhnout v dohodnutém čase ve čtvrtek mezi 8. a 22. hodinou nebo v pátek mezi 8. a 18. hodinou. Není však vyloučeno, aby krajský úřad toto rozmezí prodloužil; o tom pak musí informovat Ministerstvo vnitra. O prodloužení rozhodne ředitel krajského úřadu. Nepůjde však o správní rozhodnutí, ale o faktický úkon.

Místo pro hlasování v pobytovém zařízení má charakter improvizované volební místnosti. Nejedná se však o zvláštní volební okrsek, a tedy ani o volební místnost jako takovou, která by musela být vybavena v souladu s volebním zákonem.

Komise pro hlasování má od krajského úřadu k dispozici seznam oprávněných voličů z pobytového zařízení. To neplatí, pokud došlo k uzavření pobytového zařízení až v první den volby prezidenta (blíže viz odůvodnění k § 12). Oprávnění voliči před hlasováním na místě prokáží svoji totožnost platným občanským průkazem nebo cestovním pasem a komise ověří také jejich věk. Poté komise vydá voliči úřední obálku, případně i hlasovací lístky.

Pokud by se v uzavřeném pobytovém zařízení při hlasování vyskytl volič – klient zařízení, který není na seznamu od krajského úřadu uveden, ale splňuje všechny podmínky pro hlasování, komise mu odhlasovat umožní a dopíše ho do seznamu oprávněných voličů.

Až na místě jsou do seznamu dopisováni také pracovníci pobytového zařízení, kteří zrovna konají v zařízení práci nebo službu a mají zájem takto odhlasovat.

K § 14 – Evidence oprávněných voličů

Při hlasování v uzavřeném pobytovém zařízení komise pro hlasování seznam oprávněných voličů nevytváří (na rozdíl od hlasování u volebního stanoviště). Seznam oprávněných voličů z daného pobytového zařízení, který předem obdržela od krajského úřadu, komise pouze doplňuje o údaj, kterým voličům vydala úřední obálku. Tento seznam komise dále doplní na místě o pracovníky pobytového zařízení, kteří se zde nacházejí v době, kdy v zařízení probíhá hlasování, a projeví o hlasování zájem, případně o voliče-klienty, kteří nebyli na seznamu od krajského úřadu uvedeni, ale splňují všechny podmínky pro hlasování.

Voliče uvedené na seznamu oprávněných voličů, kteří nehlasovali (nebyla jim vydána úřední obálka), nakonec komise ze seznamu vyškrtně. Obecnímu úřadu v místě trvalého pobytu voliče tak budou nahlášeni jen ti voliči, kteří v pobytovém zařízení skutečně hlasovali a stejný počet voličů bude uveden i v zápisu sčítací komise při krajském úřadě. Pokud by sčítací komise do počtu voličů zapsaných v seznamu oprávněných voličů započítala i ty voliče, kterým v pobytovém zařízení nebyla vydána úřední obálka (nehlasovali), byli by tito voliči započítáni do celkového počtu voličů uvedených v seznamech dvakrát (v domovském volebním okrsku i u krajské sčítací komise), což by zkreslovalo čísla o volební účasti.

K § 15 – Podmínky hlasování do zvláštní přenosné volební schránky

Hlasování do zvláštní přenosné volební schránky zajišťují tytéž komise pro hlasování, které zajišťovaly hlasování u volebního stanoviště (drive-in) a hlasování při uzavřených pobytových zařízeních. Není nutné, aby se tato komise pohybovala jen v rámci okresu, ve kterém zajišťovala hlasování u volebního stanoviště. Krajský úřad operativně stanoví, jaké území má která komise při hlasování do zvláštní přenosné volební schránky obsluhovat, případně může vytvořit komise další.

Je zřejmé, že zajistit hlasování jednotlivých oprávněných voličů do zvláštní přenosné volební schránky je pro komise časově nepoměrně náročnější. Tento způsob hlasování je proto třeba vnímat jako doplňkový a oprávnění voliči, pokud mají možnost, by měli primárně využívat hlasování u volebního stanoviště. Hlasování do zvláštní přenosné volební schránky tak využijí např. voliči, kterým bude nařízena karanténa až ve čtvrtek volebního týdne, tudíž nemohli odhlasovat ve středu u volebního stanoviště, anebo ti, kteří nemají k dispozici silniční motorové vozidlo.

Komise pro hlasování obsluhují pouze území kraje, pro který byly zřízeny.

Jednotný seznam voličů, zahrnující v sobě údaje ze všech dosavadních stálých seznamů voličů vedených jednotlivými obcemi, bude součástí informačního systému správy voleb, který je navrhován v rámci zákona o správě voleb, jež byl počátkem září 2022 znovu předložen vládě. Centrální seznam voličů by výrazně urychlil a zjednodušil předávání informací o voličích, kteří se nacházejí v karanténě či izolaci.

K § 16 – Sestavení seznamu oprávněných voličů pro hlasování do zvláštní přenosné volební schránky

O hlasování do zvláštní přenosné volební schránky bude možné žádat pouze telefonicky na lince zřízené pro tento účel krajským úřadem. Krajský úřad zřídí/vyhradí tuto telefonní linku tak, aby nejpozději 10 dnů před prvním dnem volby prezidenta zveřejnil příslušné telefonní číslo na svých internetových stránkách. Současně poskytne informaci o telefonním čísle obecním úřadům ve svém správním obvodu, které ji za účelem lepšího informování voličů zveřejní neprodleně na úřední desce, případně i způsobem v místě obvyklým.

Oprávněný volič žádající o tento zvláštní způsob hlasování tak musí učinit do 20 hodin ve čtvrtek volebního týdne, jinak se k žádosti nepřihlíží. Ustanovení zákona obsahuje výčet údajů, které musí oprávněný volič při telefonní žádosti krajskému úřadu sdělit, aby jeho žádost mohla být evidována. Z nahlášených údajů totiž sestaví krajský úřad seznam pro komisi pro hlasování. Aby komise pro hlasování nebyla posílána k neexistujícím osobám, je účelné, aby krajský úřad při sestavování tohoto seznamu ověřil identitu žadatelů oproti základnímu registru obyvatel.

K § 17 – Způsob hlasování do zvláštní přenosné volební schránky

Hlasování do zvláštní přenosné volební schránky probíhá ve stejné dny jako hlasování ve volebních místnostech, avšak v pátek je možné takto hlasovat již od 8:00 do 22:00.

V sobotu pak od 8:00 do 14:00. S ohledem na velkou časovou náročnost zabezpečení tohoto způsobu hlasování není vyloučené, aby krajský úřad dobu pro hlasování do zvláštní přenosné volební schránky prodloužil (nejvýše o 3 hodiny); o tom pak musí informovat na svých internetových stránkách a také Ministerstvo vnitra a Český statistický úřad. O prodloužení rozhodne ředitel krajského úřadu. Nepůjde však o správní rozhodnutí, ale o faktický úkon.

Právě z důvodu zmíněné časové náročnosti je třeba stanovit dobu (alespoň 10 minut), po kterou komise pro hlasování vyčkává na voliče poté, co ho vyrozuměla, že se dostavila na místo, kde pobývá. Pro tyto účely je praktické, aby komise měla k dispozici i telefonní číslo na voliče, které bude součástí seznamu sestaveného krajským úřadem.

Konkrétní místo, kde hlasování probíhá, tj. zda v bytě u voliče, na chodbě před bytem nebo venku před domem, zákon nestanovuje. Komise pro hlasování se na místě domluví s voličem podle podmínek.

Oprávnění voliči před hlasováním na místě prokáží, že jsou v karanténě nebo izolaci (blíže viz odůvodnění k § 3), a dále svoji totožnost. Komise dále ověří věk a vydá oprávněnému voliči úřední obálku, případně i hlasovací lístky.

K § 18 – Evidence oprávněných voličů

Při hlasování do zvláštní přenosné volební schránky komise pro hlasování evidenci oprávněných voličů nevytváří (na rozdíl od hlasování u volebního stanoviště), ale pouze doplňuje seznam oprávněných voličů hlasujících do zvláštní přenosné volební schránky, který předem obdržela od krajského úřadu, o údaj, kterým voličům vydala úřední obálku. Jedná se o obdobný postup jako při sestavování evidence oprávněných voličů hlasujících v uzavřeném pobytovém zařízení.

Komise pro hlasování zaznamená do seznamu také skutečnost, že voliči nebylo hlasování umožněno, nebo že hlasování odmítnul. Hlasování nebude voliči umožněno, pokud neprokáže svoji totožnost platným občanským průkazem nebo cestovním pasem, neprokáže-li, že se nachází v karanténě nebo izolaci, anebo nesplňuje podmínky aktivního volebního práva (např. věk). Za voliče, který odmítnul hlasování, se považuje takový volič, který v době, kdy na něj komise čeká, se k hlasování nedostaví, nebo vůbec nereaguje na sdělení komise, že se k němu dostavila (komisi neotevře, nezvedá telefon). Případné konfliktní situace nebo stížnosti voličů komise sepíše na zvláštní papír, který následně předá krajskému úřadu a bude tak součástí volební dokumentace.

K § 19 – Předávání seznamů krajskému úřadu

Každá komise pro hlasování vede seznam oprávněných voličů zvlášť pro jednotlivé zvláštní způsoby hlasování, které zajišťuje, tj. 1. hlasování u volebního stanoviště (tzv. drive-in), 2. hlasování při uzavřeném pobytovém zařízení a 3. hlasování do zvláštní přenosné volební schránky.

Ustanovení upravuje povinnost komisí pro hlasování předat tyto seznamy oprávněných voličů krajskému úřadu, který komisi zřídil. Kromě seznamů předá komise krajskému úřadu

i voličské průkazy a čestná prohlášení, která jí odevzdali oprávnění voliči. Pokud půjde o komisi, která zajišťovala např. jen hlasování u volebního stanoviště a hlasování do zvláštní přenosné volební schránky, předá tato krajskému úřadu dva seznamy oprávněných voličů. Seznam oprávněných voličů, kteří hlasovali u volebního stanoviště, předá komise pro hlasování krajskému úřadu ve středu po skončení tohoto zvláštního způsobu hlasování. Seznam oprávněných voličů hlasujících při uzavřeném pobytovém zařízení předá v pátek po 18. hodině, kdy končí možnost provedení tohoto způsobu hlasování, ledaže by tuto dobu krajský úřad prodloužil. Seznam oprávněných voličů, kteří hlasovali do zvláštní přenosné volební schránky, je možné předat v sobotu po ukončení hlasování. To nevylučuje, aby i mezi jednotlivými dny hlasování si komise pro hlasování tyto seznamy u krajského úřadu uložila.

K § 20 – Předávání evidencí obecním úřadům

Ustanovení upravuje jednotlivé fáze předávání údajů ze seznamů oprávněných voličů krajskými úřady obecním úřadům, a to podle místa trvalého pobytu oprávněného voliče.

Cílem je zabránit tomu, aby tentýž volič mohl odhlasovat vícekrát v týchž volbách. Lze si totiž představit situaci, kdy by oprávněný volič odhlasoval ve středu u volebního stanoviště ze silničního motorového vozidla, následně mu byla ukončena nařízená karanténa a tento volič by se ve dnech voleb (pátek nebo sobota) dostavil do své volební místnosti a znovu odhlasoval. Předávání údajů upravené v § 20 tomu však zabrání.

Ve čtvrtek před prvním dnem volby prezidenta, do 14:00, předá krajský úřad obecním úřadům údaje o voličích s trvalým pobytem v dané obci, kteří odhlasovali u volebního stanoviště (drive-in), resp. jim byla vydána úřední obálka. Obecní úřad promítne tuto informaci do výpisu ze stálého seznamu voličů, neboť stálý seznam voličů je již uzavřen, ale stále v dispozici obecního úřadu.

V první den volby prezidenta (pátek), do 10:00, předá krajský úřad obecním úřadům údaje o voličích s trvalým pobytem v dané obci, kteří požádali o hlasování do zvláštní přenosné volební schránky. Obecní úřad předá tuto informaci příslušné okrskové volební komisi a ta ji promítne do výpisu ze stálého seznamu voličů, neboť v první den voleb jsou již výpisy v dispozici okrskových volebních komisí.

V první den volby prezidenta (pátek), do 22:00, předá krajský úřad obecním úřadům údaje o voličích s trvalým pobytem v dané obci, kteří hlasovali při uzavřeném pobytovém zařízení, resp. jim byla vydána úřední obálka. Obecní úřad předá tuto informaci příslušné okrskové volební komisi a ta ji promítne do výpisu ze stálého seznamu voličů, neboť v první den volby jsou již výpisy v dispozici okrskových volebních komisí.

Ve výpisu ze stálého seznamu voličů se ve všech shora uvedených případech učiní u dotčeného voliče poznámka odkazující na číslo zákona o zvláštních způsobech hlasování ve volbě prezidenta republiky, důvod předání údaje (tj. zda volič hlasoval u volebního stanoviště, požádal o hlasování do zvláštní přenosné volební schránky nebo hlasoval při uzavřeném pobytovém zařízení) a krajský úřad, který údaje o voliči předal. Ve výpisu tak bude volič s touto poznámkou uveden, nikoli vyškrtnut.

Informace o tom, který krajský úřad údaje o voliči nahlásil, je důležitá v případě, že by tento krajský úřad bylo nutné kontaktovat. To může nastat v situaci, kdy se do volební místnosti dostaví volič, u něhož má okrsková volební komise poznámku, že již odhlasoval zvláštním způsobem hlasování. Volič však uvede, že přestože původně žádal o hlasování do zvláštní přenosné volební schránky, tak mu byla později karanténa nebo izolace ukončena, a proto přichází do volební místnosti, neboť do zvláštní přenosné volební schránky nehlasoval. V takové situaci bude okrsková volební komise za pomoci obecního a případně i krajského úřadu kontaktovat ten krajský úřad, který údaje o voliči nahlásil (nemusí se nutně jednat o krajský úřad, do jehož územního obvodu spadá okrsek, kam se volič dostavil, neboť během karantény mohl volič pobývat v jiném kraji, kde také původně žádal o zvláštní přenosnou volební schránku). Tento krajský úřad prověří u příslušné komise pro hlasování, zda podle záznamů v seznamu oprávněných voličů dotčený volič do zvláštní přenosné volební schránky odhlasoval. Pokud ano, nebude mu hlasování ve volební místnosti umožněno; pokud nikoliv, může ve volební místnosti odhlasovat.

Pokud by se předání údaje podle § 20 odst. 1 až 3 týkalo voliče, u něhož je ve stálém seznamu voličů uvedena poznámka o jeho zápisu do zvláštního seznamu voličů, pak poskytnutí dané informace krajského úřadu obecnímu úřadu místa jeho trvalého pobytu postrádá smysl, neboť sama poznámka o tom, že je zapsán do zvláštního seznamu voličů vedeného jiným obecním úřadem, brání, aby volič hlasoval v okrsku dle místa svého trvalého pobytu. V daném případě, aby bylo zabráněno možné dvojí volbě, je žádoucí, aby obecní úřad místa trvalého pobytu voliče bezodkladně krajským úřadem předaný údaj přeposlal obecnímu úřadu, v jehož zvláštním seznamu je daný volič zapsán a tedy i oprávněn hlasovat.

K § 21 – Předání volební dokumentace a volebních schránek

Kromě seznamu oprávněných voličů, včetně odevzdaných voličských průkazů a čestných prohlášení (blíže viz odůvodnění k § 19), předává komise pro hlasování krajskému úřadu, který ji zřídil, také zapečetěnou volební schránku.

Volební schránku či schránky, pokud jich bylo naplněno více, z hlasování u volebního stanoviště předá komise pro hlasování krajskému úřadu ve středu po skončení tohoto zvláštního způsobu hlasování.

Volební schránku či schránky, pokud jich bylo naplněno více, použitou v hlasování při uzavřeném pobytovém zařízení nebo v hlasování do zvláštní přenosné volební schránky předá komise pro hlasování krajskému úřadu až v sobotu po ukončení hlasování. Hlasování při pobytovém zařízení sice probíhá jen do pátku, avšak souběžně komise zabezpečuje i hlasování do zvláštní přenosné volební schránky, které probíhá v pátek a v sobotu, a není důvod oddělovat hlasy odevzdané v pobytovém zařízení do vyhrazené volební schránky.

Volební schránky, které komise pro hlasování používá pro hlasování při pobytových zařízeních a pro hlasování do zvláštní přenosné volební schránky, si komise pro hlasování uschová mezi jednotlivými dny hlasování, tj. ze čtvrtka na pátek a z pátku na sobotu zapečetěné společně se zapečetěnou volební dokumentací na k tomu vyhrazeném a zabezpečeném místě u krajského úřadu.

O předání či úschově se vyhotovuje protokol.

Volební schránky a vytištěné seznamy oprávněných voličů soustředěné u krajského úřadu předá krajský úřad sčítací komisi v sobotu nejdříve po 14. hodině, kdy je podle volebního zákona ukončeno hlasování. Odevzdané voličské průkazy a čestná prohlášení sčítací komise pro svou činnost nepotřebuje; jako volební dokumentaci si je ponechá krajský úřad.

Nastupuje role sčítací komise, která hlasovací lístky ze všech volebních schránek smísí. To může učinit až tehdy, kdy jí byly předány všechny volební schránky určené pro zvláštní způsob hlasování v kraji. Pokud by krajský úřad prodlužoval dobu pro hlasování do zvláštní přenosné volební schránky (viz § 17 odst. 1), může sčítací komise zahájit sčítání až poté, kdy jí bude předána poslední volební schránka.

K § 22 – Zjišťování výsledků hlasování sčítací komisí a předání výsledků hlasování Českému statistickému úřadu

Při sčítání hlasů postupuje sčítací komise stejně jako okrsková volební komise sčítající hlasy voličů odevzdané ve volební místnosti. Vymezuje se okruh osob, které mají právo být přítomny v místnosti, kde sčítací komise sčítá hlasy. Předem vymezený okruh těchto osob je vyvážen potřebou možné kontroly ze strany volebních orgánů (pověření zaměstnanci ČSÚ, zaměstnanci krajského úřadu s příslušným osvědčením, členové Státní volební komise a jejího sekretariátu) na straně jedné a kontroly z řad veřejnosti na straně druhé. Sledovat práci sčítací komise tak bude umožněno zástupcům politických stran a politických hnutí zastoupených v Poslanecké sněmovně, pokud se prokáží pověřením podepsaným osobou oprávněnou jednat jménem této strany nebo hnutí, a dále zástupcům sdělovacích prostředků, kterým k tomu dala povolení Státní volební komise. Výše uvedení zástupci dostatečně hájí zájmy veřejnosti na nezájatost a transparentnost práce sčítací komise, zároveň však nemají právo jakkoli zasahovat do jejího postupu.

Dále bude umožněna přítomnost členů volební pozorovatelské mise OBSE a jiných mezinárodních orgánů a organizací vzniklých na základě vyhlášené mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána, jež účast svých pozorovatelů oznámí Ministerstvu zahraničních věcí nejpozději 3 dny přede dnem volby prezidenta. Tito volební pozorovatelé nepotřebují k přítomnosti v místnosti, kde sčítací komise sčítá hlasy, povolení vydané Státní volební komisí (tato úprava vychází z obdobného ustanovení § 45 odst. 3 zákona o volbě prezidenta republiky).

Jistá specifika nastávají v souvislosti s vyhotovováním zápisu, neboť u této komise neprobíhalo hlasování a soustředí se u ní hlasovací lístky ze zvláštních způsobů hlasování na území celého kraje. Při vyhotovení zápisu, včetně uvádění údaje o volební účasti, tak bude sčítací komise postupovat v souladu s pokyny Českého statistického úřadu, který rovněž určí pracoviště pro převzetí výsledků hlasování zjištěných sčítací komisí.

Hlasy odevzdané oprávněnými voliči v rámci kraje prostřednictvím některého ze zvláštních způsobů hlasování tak budou vstupovat do zpracování obdobně jako hlasy z volebního okrsku. Půjde však o speciální volební okrsek (tzv. nultý okrsek). Zvolené řešení vychází z principu integrity výsledků hlasování formou maximální transparentnosti; za určitých

okolností však může vést k prolomení zásady tajnosti hlasování ze strany členů sčítací komise (v případě jednookrskové obce, kde hlasoval pouze jeden volič s využitím zvláštního způsobu hlasování).

Sčítací komise je povinna vyhotovit zápis v elektronické podobě s využitím programového vybavení od Českého statistického úřadu.

Veškerá volební dokumentace pocházející z provedení zvláštních způsobů hlasování se bude ukládat u krajského úřadu.

K § 23 – Nároky členů komisí pro hlasování, členů sčítacích komisí a členů okrskových volebních komisí

Upravuje se postavení a nároky členů komisí pro hlasování a členů sčítacích komisí, které jmenuje ředitel krajského úřadu. Činnost členů komisí pro hlasování a členů sčítacích komisí je jiným úkonem v obecném zájmu obdobně jako činnost členů okrskových volebních komisí. Nároky vyplývající z jejich pracovněprávního poměru a nároky v případě ušlého výdělku, jsou-li osobami samostatně výdělečně činnými, jsou rovněž upraveny obdobně jako u členů okrskových volebních komisí.

Odměna za výkon funkce člena komise pro hlasování a funkce člena sčítací komise je však znatelně vyšší než u členů okrskových volebních komisí. Je to pochopitelné. U těchto členů je třeba v odměně reflektovat zvýšené riziko v souvislosti s infekčním onemocněním, které tyto osoby podstupují při výkonu funkce, která je navíc spjata s nepohodlím v důsledku použití ochranných prostředků. Zvýšené nároky na zabezpečení zvláštních způsobů hlasování a sčítání hlasů na ně budou kladeny i z toho titulu, že se jedná o speciální postupy, ke kterým budou muset podstoupit školení. Nepochybně půjde o činnost i mediálně více sledovanou než v běžných okrskových volebních komisích.

Jednotlivým členům komise pro hlasování náleží odměna ve výši 5000 Kč za každý den, kdy zajišťovali hlasování některým ze zvláštních způsobů podle tohoto zákona. Pokud komise pro hlasování, ve které je členem, bude zajišťovat hlasování u volebního stanoviště (středa), hlasování při pobytovém zařízení (čtvrtek + pátek) a hlasování do zvláštní přenosné volební schránky (pátek + sobota), bude mu příslušet odměna ve výši 4 x 5000 Kč. Pokud by komise pro hlasování zajišťovala jen hlasování u volebního stanoviště (středa) a hlasování do zvláštní přenosné volební schránky (pátek + sobota), bude členovi příslušet odměna ve výši 3 x 5000 Kč.

Členům sčítací komise bude náležet základní odměna ve výši 3 000 Kč. Bude-li se konat druhé kolo volby prezidenta, odměna člena sčítací komise se za druhé kolo zvyšuje o dalších 1 000 Kč. To znamená, že v případě, kdy se člen komise zúčastnil obou kol voleb, náleží mu odměna ve výši 4 000 Kč. Pokud se člen sčítací komise zúčastní pouze druhého kola volby prezidenta, má nárok na odměnu ve výši 1 000 Kč. Pravidlo poměrného krácení odměny aplikovatelné u běžných okrskových volebních komisí se v daném případě nepoužije.

K § 24 – Úhrada nákladů

Všechny náklady, které krajským úřadům vznikají v souvislosti se zabezpečením zvláštních způsobů hlasování podle tohoto zákona, včetně zajištění ochranných a hygienických prostředků pro členy komisí pro hlasování a členy sčítacích komisí, jsou pokryty v taxativním výčtu tohoto ustanovení s tím, že je krajský úřad hradí z finančních prostředků poskytovaných formou dotace ze státního rozpočtu na činnost volebních orgánů. Pokud by například bylo nezbytné, aby si krajský úřad pronajal prostor vhodný pro zřízení volebního stanoviště, budou výdaje za pronájem na základě tohoto ustanovení rovněž uhrazeny.

Náklady na vybudování, údržbu a likvidaci volebních stanovišť, které bude obstarávat Hasičský záchranný sbor České republiky, budou hrazeny z rozpočtu Ministerstva vnitra.

K § 25 – Zvláštní ustanovení o souběhu volby prezidenta a referenda

Na dny konání voleb bývá v řadě obcí vyhlášováno také místní referendum. Pro tyto případy je vhodné umožnit voličům, kterým byla nařízena karanténa nebo izolace a zároveň jsou oprávněnými osobami hlasovat v místním referendu, aby k hlasování mohli rovněž využít zvláštní způsoby hlasování. Proto se ad hoc prolamuje jinak obecně platná překážka hlasovacího práva v referendu spočívající v omezení osobní svobody z důvodu ochrany veřejného zdraví.

Možnosti využití zvláštních způsobů hlasování z hlediska území korespondují s principem, že osoba oprávněná hlasovat v místním referendu v něm může hlasovat pouze na území své obce. Vzhledem k tomu, že pro drive-in hlasování se zřizuje jedno stanoviště pro území okresu, bude oprávněná osoba hlasovat u volebního stanoviště, které je zřízeno pro okres, na jehož území se nachází obec, kde je vyhlášeno místní referendum a kde má tato osoba trvalý pobyt.

Obecní úřad obce, kde je vyhlášeno místní referendum, spolupracuje s krajským úřadem a nejpozději v pondělí volebního týdne mu předá hlasovací lístky a úřední obálky. Krajský úřad je dále předá komisi pro hlasování, která bude při zvláštních způsobech hlasování obsluhovat území, do kterého spadá i obec, kde je místní referendum vyhlášeno. Této komisi poskytne krajský úřad i jednu hlasovací schránku vyhrazenou pouze pro hlasování v místním referendu a příslušně označenou; komise schránku využije pro všechny zvláštní způsoby hlasování v referendu, tj. od středy do soboty. Tyto hlasovací schránky zajišťuje krajský úřad a náklady s tím spojené mu budou uhrazeny podle § 24 společně s náklady na volební schránky.

Postupy upravené tímto zákonem pro zvláštní způsoby hlasování ve volbách se uplatní i pro hlasování v místním referendu. Komise pro hlasování musí navíc ověřovat, zda oprávněný volič je i oprávněnou osobou hlasovat v místním referendu, tj. zda má trvalý pobyt v obci, v níž bylo místní referendum na dny voleb vyhlášeno. Zvláště pak sestaví seznam oprávněných osob, které hlasovaly v místním referendu. V místním referendu mohou hlasovat také ti cizinci, kteří mají právo volit ve volbách do zastupitelstev obcí. Jedná se o občany jiného členského státu EU, kteří jsou držiteli osvědčení o registraci nebo povolení k trvalému pobytu na území obce, kde se místní referendum koná. Ti prokáží před komisí pro hlasování

svou totožnost a státní občanství průkazem o povolení k pobytu nebo osvědčením o registraci.

Hlasy odevzdané v místním referendu podle tohoto zákona však nebude sčítat sčítací komise, ale krajský úřad ve spolupráci se starostou protokolárně předá hlasovací schránku a související dokumentaci určené okrskové volební komisi v obci, kde místní referendum probíhalo.

Pokud by se v souběhu s volbou prezidenta podle tohoto zákona konalo také krajské referendum, postupovalo by se obdobně podle úpravy pro souběh voleb a místního referenda. V takovém případě by okruh osob oprávněných hlasovat v krajském referendu tvořily oprávnění voliči, kteří mají trvalý pobyt na území kraje, ve kterém bylo krajské referendum vyhlášeno. Tomu by odpovídala i pravidla pro využití jednotlivých zvláštních způsobů hlasování.

K § 26 - Přestupky

Zákon upravuje také některé přestupky, kterých se mohou dopustit fyzické osoby v souvislosti se zvláštními způsoby hlasování ve volbě prezidenta či referendu. Přestupky jsou rozděleny na ty, kterých se může dopustit oprávněný volič ve volbě prezidenta, oprávněná osoba při místním nebo krajském referendu a pracovník pobytového zařízení oprávněný hlasovat při tomto uzavřeném pobytovém zařízení, a na přestupky, kterých se může dopustit jen oprávněný volič nebo oprávněná osoba.

Přestupkem je, pokud fyzická osoba (oprávněný volič, oprávněná osoba nebo pracovník oprávněný hlasovat při uzavřeném pobytovém zařízení) hlasuje ve volbě prezidenta některým ze zvláštních způsobů hlasování podle tohoto zákona více než jednou. Může se jednat o případy, kdy by osoba odhlasovala dvakrát u zdvojeného volebního stanoviště, nebo odhlasuje u volebního stanoviště a následně do zvláštní přenosné volební schránky (v rámci téhož kraje může krajský úřad ze seznamu oprávněných voličů ověřit, zda osoba, která žádá o zvláštní přenosnou volební schránku, už nehlasovala u volebního stanoviště; jiný krajský úřad však tuto možnost nemá). Také pokud by oprávněný volič neodevzdal voličský průkaz na drive-in, do kterého podle místa trvalého pobytu náleží, a pak ho využil k hlasování na jiném volebním stanovišti. Stejně tak není možné předem zabránit tomu, aby osoba odhlasovala vícekrát do zvláštní přenosné volební schránky ve více krajích. Samozřejmě to znamená, že taková osoba porušila současně i předpisy o karanténě nebo izolaci, neboť se musela přemístit na území jiného kraje.

Přestupkem je také odhlasovat ve volbě prezidenta nebo referendu některým ze zvláštních způsobů hlasování a zároveň klasicky ve volební místnosti. K tomu by teoreticky mohlo dojít u pracovníka uzavřeného pobytového zařízení, který by např. nejprve odhlasoval v běžné volební místnosti v okrsku, kde je zapsán ve výpisu ze stálého seznamu voličů, a poté ještě zvláštním způsobem hlasování v rámci směny, kterou nastoupil v uzavřeném pobytovém zařízení.

Postupy, jak zabránit dvojímu hlasování, by představovaly nepřiměřenou administrativní zátěž a zpracování osobních údajů neproporcionální sledovanému cíli, kdy by si krajské úřady, resp. komise pro hlasování, musely průběžně vzájemně vyměňovat, nebo on-line sdílet

seznamy oprávněných voličů. Vychází se také z toho, že cílem voličů není ve volbách podvádět.

Pokud by však k výše uvedeným případům dvojího hlasování došlo, budou posléze odhaleny, a to obecním úřadem nebo okrskovou volební komisí v obci trvalého pobytu voliče. U takového voliče se totiž sejde od krajských úřadů více informací o tom, že volič hlasoval zvláštním způsobem hlasování.

Jiným typem přestupku je pokus o dvojí hlasování, který nastává, pokud např. volič požádá o hlasování do zvláštní přenosné volební schránky u více krajských úřadů. To může rovněž zjistit až okrsková volební komise v místě, kde je volič zapsán ve stálém seznamu voličů a kde se tak sejde hlášení od více než jednoho krajského úřadu, že tento volič požádal o zvláštní způsob hlasování. V tomto případě může být jednání voliče odhaleno ještě před tím, než vícekrát odhlasuje.

Posledním přestupkem, který je v tomto ustanovení upraven, je uvedení nesprávného nebo neúplného údaje na čestném prohlášení, které je podle § 3 odst. 2 jedním z prostředků, jak lze prokázat, že volič se nachází v karanténě nebo izolaci. Tohoto přestupku se nemůže dopustit pracovník oprávněný hlasovat při pobytovém zařízení, protože možnost hlasovat zvláštním způsobem hlasování u něj nevychází z toho, že by se nacházel v karanténě nebo izolaci.

Věcně příslušný k projednávání všech přestupků je krajský úřad podle místa trvalého pobytu fyzické osoby, který má většinu relevantních podkladů pro přestupkové řízení k dispozici. Přestupkové řízení u tohoto volebního orgánu tak bude administrativně jednodušší než např. u obecních úřadů s rozšířenou působností. Pokutu lze uložit až do výše 5 000 Kč, resp. 10 000 Kč.

K § 27 – Společná ustanovení

Společná ustanovení postihují obecná pravidla aplikace tohoto zákona.

Výslovně se stanovuje, že lhůty a vymezení volebních dnů podle volebního zákona nejsou zvláštními způsoby hlasování dotčeny, a to v reakci na usnesení Nejvyššího správního soudu č.j. Vol 102/2021 ze dne 5. listopadu 2021, ve kterém soud dovodil, že odvolání kandidáta volebním zmocněncem nebylo platné. V předchozích zákonech č. 350/2020 Sb. a č. 296/2021 Sb. byl totiž vymezen pouze první den voleb, na který však není lhůta pro odvolání či vzdání se kandidatury vázána (na rozdíl od ostatních lhůt dle volebního zákona). Tato lhůta je vázána na zahájení voleb, které je dle Nejvyššího správního soudu třeba vyložit ve vztahu k zahájení voleb u volebního stanoviště. Z hlediska právní jistoty se proto do zákona doplňuje výše uvedené obecné ustanovení, obdobně jako je tomu v § 1 odst. 6 zákona o volbách do Parlamentu ve vztahu k hlasování v zahraničí, které v řadě států začíná před zahájením hlasování v České republice.

Ustanovení, která se týkají krajských úřadů, se vztahují i na Magistrát hlavního města Prahy, ledaže jsou pro něj výslovně nastavena odlišná pravidla.

Úkoly, které plní Český statistický úřad, krajský úřad a obecní úřad podle tohoto zákona, jsou výkonem státní správy, neboť tyto úřady jsou v postavení volebních orgánů.

Navyšuje se odměna členů běžných okrskových volebních komisí, a to o 500 Kč. Navýšení je však vázáno na povinnost nošení ochranných prostředků dýchacích cest ve vnitřních prostorech staveb (např. na základě mimořádného opatření Ministerstva zdravotnictví). Hlavním smyslem tohoto ustanovení je zajistit dostatečný zájem o členství v okrskové volební komisi vzhledem k tomu, že členové komise jsou při výkonu své funkce vystaveni zvýšenému riziku nákazy nemoci a je po nich vyžadováno použití ochranných prostředků dýchacích cest po celou dobu zasedání komise.

Navrhované navýšení zvláštních odměn pro okrskové volební komise v porovnání se stávající úpravou je znázorněno v následující tabulce:

	současná výše základní odměny	navrhovaná výše základní odměny
člen	1 800,- Kč	2 300,- Kč
místopředseda	2 100,- Kč	2 600,- Kč
zapisovatel	2 100,- Kč	2 600,- Kč
předseda	2 200,- Kč	2 700,- Kč

Povinnost zachovávat mlčenlivost uložena osobám, které se podílejí na činnosti volebních orgánů, má zajistit, aby tyto osoby nešířily informace o tom, komu byla nařízena karanténa nebo izolace v souvislosti s onemocněním covid-19.

Vzhledem k tomu, že potvrzení poskytovatele zdravotních služeb o nařízené karanténě nebo izolaci z důvodu onemocnění je jedním ze způsobů, jak může volič prokázat, že je oprávněným voličem, je žádoucí výslovně stanovit, že se toto potvrzení na žádost voliče nijak nezpoplatňuje. Pro oprávněného voliče půjde o důležitý dokument, který pro něj bude zárukou možnosti odhlasovat některým ze zvláštních způsobů hlasování. Tímto potvrzením může být buď tzv. průkaz pojištěnce, který je součástí vystavené e-neschopenky, anebo jiné neformální potvrzení lékaře, které dokládá nařízení karantény nebo izolace z důvodu onemocnění. Je tedy stanovena povinnost ze zákona takové potvrzení vydat. Současně existuje pojistka v podobě čestného prohlášení.

Způsob a formu vedení seznamů oprávněných voličů, do kterých zapisují komise pro hlasování údaje o voličích, kterým byla vydána úřední obálka, stanoví a zveřejní Ministerstvo vnitra na svých internetových stránkách. Je vhodné, aby podoba této evidence byla shodná na celém území.

Českému statistickému úřadu se ukládá sdělit krajským úřadům některé informace související s činností sčítací komise. Konkrétně jde o způsob uvádění údajů o volební účasti na zápise, který sčítací komise vyhotovuje, a dále o určení pracoviště, které přebere výsledky hlasování od sčítací komise.

Tento zákon počítá s tím, že některé zvláštní způsoby hlasování budou probíhat ve dnech předcházejících dnům hlasování podle volebního zákona (drive-in ve středu volebního týdne a hlasování při pobytových zařízeních ve čtvrtek volebního týdne). Použití lhůty pro vyhlášení

voleb podle příslušného ustanovení volebního zákona se tak tímto zákonem vylučuje. Je třeba, aby předseda Senátu, a v případě, že není funkce předsedy Senátu obsazena, pak předseda Poslanecké sněmovny dodatečně vyhlásil i dny pro konání těchto zvláštních způsobů hlasování. Pro vyhlášení dnů konání zvláštních způsobů hlasování je stanoven nejzazší termín, a to 15 dnů před prvním dnem volby prezidenta.

Je žádoucí, aby odměna členů komisí pro hlasování a členů sčítacích komisí byla osvobozena od pojistného na veřejné zdravotní pojištění stejně, jako jsou od něj obecně osvobozeny odměny členů okrskových a zvláštních okrskových volebních komisí [výjimka podle § 5 písm. a) bod 7. zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů]. Dále se navrhuje osvobodit členy shora uvedených komisí od pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

Za porušení právních předpisů na úseku ochrany veřejného zdraví se nepovažuje jednání, které je nezbytné k výkonu volebního práva nebo práva hlasovat v místním nebo krajském referendu podle tohoto zákona (např. dostaví-li se volič v izolaci k hlasování na drive-in).

Registrační úřady jsou povinny předat krajskému úřadu, který zvláštní způsoby hlasování zajišťuje, informaci o kandidátech, kteří se vzdali kandidatury, nebo informaci o ztrátě volitelnosti kandidáta, pokud ji obdrží. Krajský úřad předá tuto informaci komisím pro hlasování, které zřizuje. Komise pro hlasování o této skutečnosti informuje voliče.

K § 28 Časová působnost zákona

Cílem přechodného ustanovení je zajistit, aby zákon nabyl účinnosti včas před prvním dnem volby prezidenta. Nabude-li zákon účinnosti 15 nebo méně dnů před prvním dnem volby prezidenta, zvláštní způsoby hlasování se v této volbě nepoužijí. Je tomu tak proto, že volebním orgánům jsou tímto zákonem stanoveny termínované úkoly ke splnění (například nejpozději 15 dnů před prvním dnem volby prezidenta má předseda Senátu, a není-li funkce předsedy Senátu obsazena, pak předseda Poslanecké sněmovny vyhlásit dny pro konání hlasování zvláštním způsobem) a pozdním nabytím účinnosti zákona nesmí být časový prostor k jejich splnění zmenšován, resp. eliminován.

K § 29 Zrušovací ustanovení

Zrušuje se zákon č. 350/2020 Sb., o zvláštních způsobech hlasování ve volbách do zastupitelstev krajů a do Senátu v roce 2020, a část první zákona č. 296/2021 Sb., o zvláštních způsobech hlasování ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2021 a o změně některých zákonů, neboť jde o jednorázové zákony (ad hoc přijaté pro konkrétní volby), které byly svou aplikací v daných volbách již vyčerpány a nemohou být tedy automaticky aplikovány na další volby. Části druhá a třetí zákona č. 296/2021 Sb. jsou i nadále použitelné (umožňují konání místního referenda a krajského referenda i v době krizového stavu, což zahrnuje nouzový stav, stav ohrožení státu nebo

válečný stav, pokud má referendum probíhat současně s volbami, které se i v době krizového stavu konají).

K § 30 Účinnost

S ohledem na krátký čas do doby konání volby prezidenta ve dnech 13. a 14. ledna 2023 (případné druhé kolo volby ve dnech 27. a 28. ledna 2023), pro kterou je tento zákon určen, a nezbytnost zahájit přípravy na zajištění úkolů vyplývajících z tohoto zákona je nutné, aby zákon nabyl účinnosti již dnem následujícím po dni jeho vyhlášení. Takovéto nastavení účinnosti je podle § 3 odst. 4 zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, možné, vyžaduje-li to naléhavý obecný zájem. Ten předkladatel spatřuje v nutnosti adekvátně reagovat na vývoj epidemické situace za účelem ochrany ústavních práv voličů, kteří by jinak z důvodu izolace nebo karantény nemohli ve volbě prezidenta hlasovat.

V Praze dne 2. listopadu 2022

Předseda vlády:

prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M., v.r.

1. místopředseda vlády a ministr vnitra:

Mgr. Bc. Vít Rakušan v.r.